Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 257 (14062) | 1975 оной ноябриин 1, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

...уряадай АССР-эй габьяата зоотехник Анна ...орьевна Сахарова Бэшүүрэй совхозой Шэ...ын һү һаалиин фермые даагшаар үниинэй хү...эг юм. Аймаг доторхи фермэнүүдэй мүры...дэ шэбэртынхид ходо түрүү һуури эзэлдэг. ...үрэндөө худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб ...рэнхэй.

...ермые даагша нүхэр Сахарова ажалаа шада...аар эмхидхэдэг, бэрхэ хүмүүжүүлэгшэ, агита...й даалгабари дүүргэдэг юм.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

„Арадай ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Экономическа эрдэм, ажахы эрхилэлгын ба хүтэлбэрилгын шэнэ онол аргануудые оролдосотойгоор шудалагты! Ажалаа эрдэм ухаанай заабариин ёһоор эмхидхэгты, түрүү дүй дүршэл, эрдэм болон техникын шэб шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгты!

(Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

...азар һайжаруулха габшагай хоёр һара

...ҮЙЛАҺАНАА БАТАДХАХААР

...эдэхи табан жэлэй түү...ы жэлдэ манай совхо... хүдэлмэришэд — меха...орнууд болон лугозо...чилээд амжалтатайгаар ...лажа гараа. Бүхыдөө ...нган центнер гэхэ гү, гектарай 11 центнер ...о таряа хуряажа, тэрэ...ээ 30 мянган центне... гүрэнэй амбаарта ...аа.

...ьян Ефимович Болоне... хүтэлбэрилдэг бригада ...элдэ огородой эдеэнэй ...ургаса абахынгаа ха...ар хоёр гектарта куу...арижа, тэндэһээ 1464 ...ер ургаса абаа. Мүн ...л Лупанович Петровой ...13 гектарай түс бүри...140 центнер кукузну ху... абаһан жэшээтэй. ...юу харуулнаб гэхэдэ, ...Суулгын элһэлиг га...ые баян ургаса абажа ...о гэжэ гэршэлнэ бшуу.

...овхозоймнай луговодууд ...элдэ яһала амжалта... Жэшээнь, Сухара гэжэ ...та луговод Наум Савостьянович Борисов зуун гектарай түс бүриһөө 28,3 центнер үбһэ хурлаһан байха юм. Энэ луговод сабшаландаа наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан байгаа. Газараа хоёр удаа ункалуулаа.

Тоормо гэжэ газарта луговод Демид Филиппович Платонов ехэ ажал хэнэ. Эндэхи 50 гектарай түс бүриһөө 21,4 центнер үбһэн хуряагдаа. Хаяала Мунко Дашабалбаров, Бимба Дагбаев гэгшэд ажаллажа, гектарай 23,1 центнер үбһэ хуряажа абанхай. Бүхы дээрээ совхознай сабшалангай гектар бүриһөө энэ жэлдэ 15,5 центнер үбһэ абаһан байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ олон жэлэй ногоо таряжа захалаабди.

Совхозоймнай луговодууд, лугомелиоративна отрядууд туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүй. Ерэхэ жэлдэ үбһэ ногооной, таряа талханай баян ургаса абахын тула мүнөөнһөө оролдожо эхилэнхэй. Мүнөө үедэ фермэ шадарай участогуудта наг шэбхэ зөөгдэжэ байна. Габшагай хоёр һарын соносхогдоһоор лэ түрүүшын 600 тонно шэбхэ зөөгдөө.

Уһалууриин 29 километр утатай һубаг, ханаабуудые заһабарилхаар хараалһан байбал, тэрэнээ хүсэлдүүлээ. Уһалууриин 4 түхеэрэлгэ заһабарилагдажа дүүрээ һэн. Гурбан хаалта, боолто заһагдаа. Гашейдэ уһа табидаг нэгэ түхеэрэлгэ сум бэлдэгдээ. Ноябрь һарада 30 кубометр шулуу зөөхэ хүдэлмэри захалха юм. Үбэлдөө 350 мянган кубометр тошо халяахабди. Тэрэшэлэн мелиоративна 16 түхеэрэлгэ шэнэлэгдэн заһагдахаар хараалагдана.

Республика дотор соносхогдоһон габшагай хоёр һарын туршада 8000 тонно наг шэбхэ зөөгдэжэ, газар һайжаруулха бусад хүдэлмэри хэгдэжэ дүүрэхэ хараатай.

К. МИХАЛЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой ахамад мелиоратор.

...ЭНЭ УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЖЭ ОРОБО

...рялан, сабшалангай ур... дээшэлүүлхэ талаар ...домнай жэлһээ жэлдэ ...үдэлмэри хэгдэдэг бо... Намартаа, хабартаа ...наг шэбхэ зөөгдэнэ, ...ральна үтэгжүүлгэ та...ина, культур-техниче... хүдэлмэри хэгдэнэ, газар ...дана.

...бүтэдын ашаар газа...ай үрэжэл дээшэлнэ, ...газар ашаглалгада ...гдана. Тиигэжэ ороо...ряа, тэжээлэй ургамал ...үбһэ ногоо ехээр бэ... абадаг болоожо бай...

...эдэхи табан жэлэй түр... совхозой бүхы сабша...й ургаса гектарай 3,4 ...ээр дээшэлээ. Сов... һайжаруулагдаһан га... олон жэлэй ногоо та... гектар бүриһөө 20— ...нтнер үбһэ хуряажа ... болоо. Тиигэжэ энэ ...37 мянган центнер ...бэлэдхэжэ, 6500 цент...енаж хээд, 4931 тонно ... даража абаа.

...арай үрэжэл һайжаруулха талаар лугомелиоративна отрядууд, луговодууд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Жэшээнь, Алексей Литвиненкын хүтэлбэрилдэг отряд 365 гектарай түс бүриһөө 20 центнер үбһэ хуряажа абаһан жэшээтэй, Мүн Михаил Шевченко гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада 408 гектар дээрэһээ 10660 центнер, гэхэ гү, али гектарай 25 центнер үбһэ хуряаһан байна. Тиигэжэ үбһэ хуряалгада ябаһан 12 хүнэй түс бүридэнь хубаарилжа үзэхэдэ, 800 центнер хүртэнэ бшуу.

Совхозой хүдэлмэришэд туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүй, ерэхэ жэлдэ бүри баян ургаса абаха тэмсэлдэ жагсаба. Республика дотор соносхогдоһон таряалан, сабшалан, бэлшээри һайжаруулха габшагай хоёр һарын түрүүшын үдэр лугомелиоративна хоёр отряд хүдэлжэ захалаа. Тэдэндэ 8 мөөртэ трактор, шэбхэ ашаха түхеэрэлгэтэй хоёр трактор үгтэнхэй. Үсэгэлдэрэй үшөө нэгэ отряд шэбхэ зөөлгэдэ табигдаа.

Тиигэжэ габшагай хоёр һарын туршада 6 мянган центнер шэбхэ сабшалан дээрэ, кукуруза тариха газарта зөөгдэхэ юм. Тэдэнэртэ үдэртөө 120 тонно шэбхэ гаргаха даабари үгтэнхэй.

Намартаа луговодуудай хүсөөр 130 гектар сабшалан уһалагдаа. 8 километр уһалууриин ханааб сэбэрлэгдэһэн, Хасууртын-Адагта, Дээдэ-Нугада хоёр хаалта бүтээгдээ.

Тэрэшэлэн шугы бургааһа сэбэрлэхэ, болдог дэгнүүл отолхо хүдэлмэри эхилэнхэй. Хасууртын-Адагта М. Шевченкын отряд 12 гектарта болдог дэгнүүл отолоод байна. Мүнөө энэ отрядта хоёр шэнэ трактор нэмэжэ үгтөө. Тиимэһээ тэдэнэр газар һайжаруулха бүри ехэ хүдэлмэри хэхэ байна.

Н. ЕВСЕЕВ.
Хоринн аймагай Хүрбын совхозой ахамад агроном.

Графигһаа урид

Шубуу үүсэлдэг цехэй коллектив эдэ үдэрнүүдтэ баясажа байна. Тэдэнэр шубуу үүсэлхэ энэ жэлэй, мүн табан жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. 1970 онойхитой сасуулхада, цехэй үйлэдбэри 2,5 дахинаар ехэ болоһон байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ шубуу үсхэбэрилхэ хэрэг республика доторнай хүгжөө. Энэ һалбариин продукци болбосоруулхын тула манай комбинадта шэнэ цех баригдаа һэн. Халаан соогоо 30 тонно шубуунай мяха болбосоруулха цех ашаглалгада оруулагдаа. Кабанскын аймагай Степной Дворецтэхи шубуу үүсэлэлгын пункт һэльбэн шэнэдхэгдэе. Цехүүд мүнөө үеын шэнэ техникээр хангагдаа.

Цехэй бүхы хүдэлмэришэдэй анхарал оролдолго гаргаһанай ашаар амжалта туйлагдаа гэжэ хэлэхээр. Дүй дүршэлтэй хүмүүжүүлэн һургагша, комбинадай парткомой гэшүүн А. Г. Скоцкалгай хүтэлбэрилдэг энэ цех комбинат дотороо үниинһөө түрүүлжэ ябана.

Залуу хүдэлмэришэд Ирина Инфаревич, Полина Цыпыловагай даадаг бригаданууд ажалдаа ехэ амжалтатай. Эдэ бригаданууд цехэй түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулһан байна.

Н. СПЕРАНСКИЙ,
Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай ахалагша экономист.

Бэшэнэй дундаһаа эрхимлэнэ

Арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаа түргэнөөр ашажа, саг болзор соонь хэрэглэгшэдтэнь эльгээхын тула түмэр замай Улаан-Үдын станциин коллектив яһала оролдоно. Станциин хүдэлмэришэд, вагонуудые бүридхэгшэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана. Вагонуудһаа ашаа түргэнөөр буулгажа, ашажа, тэрэнэй миин байха сагые хороохо гэһэн зорилго урдаа табина. Эдэнэр байгша оной гурбадахи квартал соо илангаяа һайн үрэ дүн туйлаба. Транзитна вагонуудай миин байха сагые 9 минутаар хорообо. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 1.000 вагондо ашаа ашажа ябуулха арга олдоһон байна.

Түмэр замай Улаан-Үдын станциин коллектив вагонуудта ашаа ашаха табан жэлэйнгээ даабари байгша оной октябриин тэн багаар дүүргээд, мүнөө арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлнэ.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

...Р-эй Верховно ...й палатануудай ...аг үргэлжын ...миссинуудта

...эй Верховно Соведэй ...Соведэй ба Нацио...нуудай Соведэй ...т болон хэлхеэ хол...асуудалнуудые шиид...омиссинуудай хамтын ... октябриин 30-да ... соо болобо. Эдэ ...нуудай түрүүлэгшэ... Е. Клименко, Г. А. ...осян тэрэнние хүтэ...

...эдэ юһэдэхи табан ...түмэр замай транс...үжөөхэ гүрэнэй тү...абаринуудые дүүр...ябаса тухай асууда...эн хэлсэһэн байна. ...удай бэлэдхэлэй ...н хүтэлбэрилэгшэ, ...ьностьнуудай Соведэй транспорт ба хэлхеэ холбооной асуудалнуудые шиидхэдэг комиссиин гэшүүн Н. В. Черскиин элидхэлые, СССР-эй зам харилсаанай министрэй нэгэдэхи орлогшо Н. А. Гундобиной, СССР-эй Госпланай транспортын таһагай начальник В. Е. Бирюковой мэдээсэлнүүдые шагнажа, зүбшэн хэлсэбэ.

Комиссинуудай гэшүүд — депутадууд зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар тогтоол баталан абаа. Арадай ажахын ашаа зөөлгэдэ гараһан дутуу дунданuудые усадхан зайсуулха, транспортын хэрэгсэлнүүдые һайнаар хэрэглэхэ, пассажирнуудые хангаха хэрэг һайжаруулха, түмэр замай транспортын материально-техническэ үндэһэ һуурине саашадань бэхижүүлхэ тодорхой дурадхалнууд энэ тогтоол дотор табигдана.

(ТАСС).

СОВЕТ-ВЬЕТНАМАЙ ДЕКЛАРАЦИ

ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан түрүүтэй Вьетнамай Ажалшадай партиин ба Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын делегаци Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй правительствын уряалаар 1975 оной октябриин 27-һоо 31 болотор хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэһэн байна.

Харин хархис булимтарагшад болон эдэнние тухирагшадые вьетнам арадай һамна бута сохижо, түүхэтэ илалта туйлаад, орон догороо амгалан байдал һэргээжэ байһан баатаршалгата Вьетнамай түлөөлэгшэдэй Советскэ Союзда ерэлгэ совет ба вьетнам арадуудай, Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Вьетнамай Ажалшадай партиин хоорондохи эбдэршэгүй бата хани барисаанай, харилсаа холбооной толотомо шэнэ гэршэ жэшээ болоожо үнгэрөө. Энэнь аха дүү ёһоной совет-вьетнам харилсаае саашадаа али бүхы талаарнь хүгжөөхэ замай шухала шата болобо.

Совет-вьетнам хүтэлбэрилэгшэдэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуанай хөөрэлдөөнүүд, уулзалганууд үнэн зүрхэнэй, аха дүү ёһоор һаналаа нэгэдэлгын, хоорондоо үгээ ойлголсолгын, бэе бэеэ хүндэлэлгын оршон байдалда үнгэрһэн байна. Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар нэгэн адли һанал бодолтой байһанаа хоёр тала тэмдэглээ.

Агууехэ Октябриин революциине илалта түгэсөөр хэжэ, бүхы дэлхэй дээрэ социализмын илан мандалгын үе саг нээһэн, фашизмые һамна бута сохилгодо шиидхэхы хубитала оруулһан, тиигэжэ Европо болон Азиин хэдэн гүрэнүүдтэ революциин илаха таарамжатай зохид эрхэ байдал тогтооһон, дэлхэйн социалис системэ байгуулһан, колониализмда эсэргүү, национальна эрхэ сүлөөгэйнгөө, арадуудай революционно хүдэлөөнэй хүсэн түгэс хүгжэлтын түлөө, колониальна оронуудай тэмсэлые үргэдхэһэн аха дүү совет арадта Вьетнамай коммунистнуудай, бүхы арадай зүгһөө гүнзэгы сэдьхэлэй баяр баясхалан хүргэжэ байһыень Вьетнамай Ажалшадай партиин ба Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын делегаци үшөө дахин мэдүүлбэ. Социализм тээшэ зам түрүүлэн нээгээд, мүнөө Советскэ Союз хүн түрэлтэнэй эгээл һайн һайхан хүсэлэн — коммунизм тээшэ зам гаргажа байна. Замбуулинай дайдые хүнэй шэнжэлхэ үе сагта Соведүүдэй орон эхи табяа һэн; планетэнүүд хоорондын «Венера-9», «Венера-10» гэжэ станцинуудые дорьбоогүй зөөлэхэнөөр буулгаһан шэнэ амжалтань энэ талаар үшөө нэгэ элитэ ехэ туйлалта болоно.

Үнгэрһэн 58 жэл соо бүхы асуудалнуудаар совет арадай туйлаһан гайхамшаг амжалтануудаар вьетнам арадай зүрхэ сэдьхэлһээ гүнзэгыгөөр баярлажа байһыень ДРВ-гэй партийно-правительственна делегаци мэдүүлээд, бүхы дэлхэй дээрэхи хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгтэ эдэ амжалтануудынь айхабтар ехэ туһа хүргэнэ гээд тоолоно.

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан юһэдэхи табан жэлэй түсэбые дүүргэхын тула совет арадай туйлаһан асари ехэ амжалтануудыень Вьетнамай Ажалшадай парти, бүхы вьетнам арад халуунаар амаршална. Арадай ажахыгаа хүгжөөхэ, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлхэ, өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалаа шангадхаха, хүн зоной байдал һайжаруулха хэрэгтэ Советскэ Союзай амжаһан түйлалтанууд дэлхэй дээрэхи түрүүшын пролетарска гүрэной — Соведүүдэй ороной һүр хүсые хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхэ арга олгоно.

Хүсэ шадалаа таһалгаряагүй хүгжөөһэнэй, бүгэдэ нийтын эб найрамдалай аша туһада эсэшэ сусашагүй оролдолгонуудые гаргаһанай ашаар Советскэ Союз «хүйтэн дайнай» империалис политикын булигдалгада эдэбхитэйгээр нүлөөлөөд, мүнөө эб найрамдалай, национальна бэеэ дааһан байдалай, демократиин ба социализмын түлөө арадуудай хамтын тэмсэлдэ илангаяа шухала үүргэ дүүргэнэ.

Советскэ Союзай алдарта Коммунис партиин, Л. И. Брежнев түрүүтэй, тэрэнэй Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро коммунизм байгуулгын хэрэгтэ, бүгэдэ нийтын эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлдэ шэнэ, бүри асари ехэ амжалтануудые туйлахыень Вьетнамай Ажалшадай партиин ба Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын делегаци вьетнам арадай үмэнэһөө совет арадта үнэн зүрхэнһөө хүсэбэ.

Вьетнамай арад зоной туйлаһан түүхэтэ илалтые — империалистнуудай ба эдэнэй табималнуудай хашалта харшалалтануудһаа оронойнгоо урда хубиие бүрин сүлөөлһыень Советскэ Союзай Коммунис парти, совет арад халуунаар амаршална. Энэ илалта шэнэ үе саг — амгалан тайбан, бэеэ дааһан байдалтай, нэгэдэмэл социалис Вьетнамые байгуулгын үе саг нээгээ. Вьетнам арадай илалта эдэнэй гаргаһан баатаршалгын, шэн зоригой ба нугаршагүй шууд сэхэ байлгын үрэ дүн, эдэнэй дайшалхы манлай — Вьетнамай алдарта Ажалшадай партиин зүгһөө үргэн нийтэ ажалшадай тэмсэлые шадамараар хүтэлбэрилгын үрэ дүн болоно.

Гэхэтэй хамта, Вьетнамай элитэ ехэ илалта хадаа социалис оронуудай, империализмда эсэргүү ба вьетнам арадтай һанал нэгэтэй, тэдээндэ моральна ба материальна дэмжэлгэ үзүүлдэг түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй туйлаһан илалта болоно.

Империалистнууд болон дотоодын хархис этэгээдүүдэй халдан оролгоһоо Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө, бэеэ дааһан байдал хамгаалгада, арадай ажахые хүгжөөхэ, Хойто Вьетнамда социализмын материально-техническэ үндэһэ һуурине удаа дараалан байгуулха хэрэгтэ баатар вьетнам арадай туйлаһан асари ехэ амжалтанууд марксистско-ленинскэ партиин хүтэлбэри доро аха дүү социалис оронуудай арадуудтай нийтэ нэгэн жагсаалаар дабшажа ябаһан арадай булигдашагүй хүсые бүхы дэлхэйдэ үшөө дахин элирхэйлэн харуулаа. Хэсүү шанга туршалгануудай үеэр хатуужан бэхижэһэн Вьетнамай Демократическа Республика бүхы вьетнам арадай революционно тэмсэлэй бата үндэһэ һууринь, Индохитадта ба Зүүн-Урда Азида социализмын ёһотойл хэрэмынь болоо.

Мүнөө 45 миллион хүнһөө бүридэһэн баатар вьетнам ... ПТВ-гэй хүтэлбэри доро экономикоёо һэргээхын түлөө шэн габьяатайгаар ажаллан, эзэрхэг түримхэй дайнай ба ороной урда хубида шэнэ түхэлэй колониализмын дарлалта мүлжэлгын хойшолонгудые усадхажа, арадай ажахыгаа али бүхы талаарнь хурдан түргөөр хүгжөөхэ, социалис хубилалтануудые хэхэ, арад зоной байдал һайжаруулха замаар дабшажа ябана.

Вьетнамай Ажалшадай парти ороной хойто болон урда хубида амгалан байдал байгуулхын тула хараалагдаһан түсэбүүдые дүүргэлгэдэ арад зоной зохёон байгуулхы хүсые элсүүлхэ эмхидхэлэй ба хүмүүжүүлгын айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Вьетнамда социалис байгуулалта үргэдхэхэ, орон дотороо мүнөөнэй промышленность ба хүдөө ажахые, түрүү эрдэм наука болон соёл культура хүгжөөхэ талаар ПТВ-гэй бэелүүлдэг харгаа шэглэлые бүхы вьетнам арад халуунаар һайшаан дэмжэнэ. Шэнэ шатада зохёон байгуулхы ажал үдэлгэрүүлгэдэ Хойто ба Урда Вьетнамай хүн зоной туйлаһан гайхамшаг амжалтанууд Вьетнамай Демократическа Республикын түрүүшын Президент Хо Ши Минэй захяа заабарие Вьетнамай Ажалшадай партиин хүтэлбэри доро вьетнам арадай түүхэтэ богонихон болзор соо бодото дээрэнь бэелүүлжэ, амгалан тайбан, бэеэ дааһан байдалтай, нэгэдэмэл, демократическа ба һалбаран хүгжэһэн Вьетнамые байгуулгын найдамтай эрхэ нүхэсэл болоно.

II.

Бүхы асуудалнуудаар СССР-эй ба Вьетнамай хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаан, аша үрэ ехэтэй харилсаа холбоон таһалгаряагүйгөөр гүнзэгырэн хүгжэжэ байна гэжэ совет ба вьетнам хүтэлбэрилэгшэд сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглээ.

Совет, вьетнам арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаан хоёр ороной, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай үндэһэн аша туһада, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай аша туһада харюусаха байна гээд Советскэ Союз, Вьетнамай Демократическа Республика этигэн найдана. Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые Советскэ Союзай Коммунис парти, Вьетнамай Ажалшадай парти хүтэлбэри болгон, амгалан тайбанаар социализм ба коммунизм байгуулха нийтэ нэгэн ут зорилгоор нэгэдэһэн хоёр ороной арадуудай үнэтэ баялиг — СССР-эй ба Вьетнамай хоорондохи эбдэршэгүй бата хани барисаае, дайшалхы жагсаалые саашадаа али бүхы талаарнь бэхижүүлхээр эрид шиидэнхэй юм.

Марксизм - ленинизмдэ, пролетарска интернационализмда үнэн сэхэ Советскэ Союзай Коммунис парти, Вьетнамай Ажалшадай парти аха дүү ёһоной али бүхы харилсаае саашадань бэхижүүлхын тула эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргажа байнхай. Энэ харилсаан совет-вьетнам барисаанай үндэһэ һууринь болоно. Эдэмнай саашадаа аха дүү ёһоной холбоо барисаае саашадань гүнзэгырүүлхэ, хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай уулзалгануудые үнгэргэһэнэй, партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегацинуудые эльгээлсэһэнэй, партийна хэблэлэй органуудай хоорондохи харилсаа холбоое бэхижүүлһэнэй ашаар социалис болон коммунис байгуулалтын дүй дүршэлөө халан абалсалгаяа али бүхы талаарнь үргэдхэхэ байна.

Хоёр талын харилсаанай асуудалнуудаар, хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэхын, хододоо барисаатай байхын тула тусхай тушаалтадһаа бүридэһэн делегацинуудые, гүрэнэй ажал ябуулагшадые, тусхай түлөөлэгшэдые эльгээлсэжэ байха ушарые хоёр тала һайшааха юм.

Хоёр талын үндэһэ һуури дээрэ, мүн социалис оронуудай олон талын харилсаанда, тэрэ тоодо арадай ажахын түсэбүүдые тааруулан табилгада, дүршэл шадабари ехэтэй мэргэжэлтэдые нэгэ нэгэндээ эльгээлгэдэ Вьетнамай экономикын, эрдэм, техникын, соёл культурын элдэб һалбаринуудые национальна кадрнуудые бэлдэлгэдэ үндэһэлэн, экономическа, научно-техническэ харилсаагаа саашадань һайжаруулан хүгжөөлгэдэ Советскэ Союз ба ДРВ нүлөөлхэ байна.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

СОВЕТ-ВЬЕТНАМ ДОКУМЕНТНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАБА

Октябриин 30-да Кремлиин Ехэ ордон дотор Совет-вьетнам декларацида гар табилга болобо.

Энэ декларацида КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан гар табяа.

Удаа тээнь совет-вьетнам документнүүдтэ гар табигдаба.

Вьетнамай Демократическа Республикада экономическа туһаламжа үзүүлхэ тухай Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын ба Вьетнамай Демократическа правительствын хоорондохи хэлсээндэ:

СССР-эй правительствын түлөө — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков;

ДРВ-гэй правительствын түлөө — ДРВ-гэй Премьер-Министрэй орлогшо, ДРВ-гэй Госпланай түрүүлэгшэ Ле Тхань Нги гэгшэд гар табиба.

Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Вьетнамай Демократическа Республикын 1976—1980 онуудай арадай ажахын түсэбүүдые тааралдуулан зохёолгын үрэ дүнгүүд тухай протоколдо:

Совет талаһаа — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков,

Вьетнамай зүгһөө — ДРВ-гэй Премьер-Министрэй орлогшо, ДРВ-гэй Госпланай түрүүлэгшэ Ле Тхань Нги гэгшэд гар табяа.

Совет-вьетнам документнүүдтэ гар табилгын үедэ:

Совет талаһаа — Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев болон бусад тушаалтад;

ДРВ-гэй зүгһөө—ДРВ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Нгуен Хыу Кхиеу, партийно-правительственна делегациин бусад гэшүүд байба.

(ТАСС).

КРЕМЛЬ СОО УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Ле Зуан толгойлогшотой Вьетнамай Ажалшадай партиин ба ДРВ-гэй правительствын делегациин хүндэлэлдэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй правительство октябриин 30-да Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга эмхидхэбэ.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ба бусад тусхай тушаалтад уулзалгада хабаадаа.

ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй Премьер-Министрэй орлогшо Ле Тхань Нги болон ДРВ-гэй партийно-правительственна делегациин бусад гэшүүд нүхэр Ле Зуантай хамта уулзалгын үедэ байлсаа.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор айлшадай дунда байлсаба.

Вьетнамай Демократическа Республикын, Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнүүд уулзалгын эхиндэ гүйсэдхэгдөө.

Уулзалга аха дүү ёһоной, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

АХА ДҮҮ ЁҺОНОЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

Вьетнамай Ажалшадай партиин ба Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын делегацитай совет хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд октябриин 30-да Кремль дотор дүүрээ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ:

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр А. А. Гречко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, тэрэшэлэн бусад тушаалтад;

Вьетнамай зүгһөө— ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй Премьер-Министрэй орлогшо, ДРВ-гэй Госпланай түрүүлэгшэ Ле Тхань Нги, делегациин бусад гэшүүд хабаадаа.

Советскэ Союзай Коммунис партиин, Вьетнамай Ажалшадай партиин хоорондохи аха дүү ёһоной холбоое саашадань гүнзэгырүүлхэ тухай, элдэб һалбаринуудаар совет-вьетнам харилсаа холбоое хүгжөөхэ тухай, уласхоорондын байдал тухай, тэрэшэлэн арадуудай сүлөөтэ, бэеэ дааһан ба тэгшэ эрхэтэ байдалай түлөө социализмын оронуудай саашанхи тэмсэлэй замууд тухай, дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангахын түлөө саашанхи тэмсэлэй замууд тухай һанал бодолнуудаа хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Советскэ Союзда ПТВ-гэй, ДРВ-гэй правительствын делегациин ерээд байха үедэнь хоёр талын бэлдэһэн совет-вьетнам хамтын документнүүд һайшаагдажа, зохихо гурымаар гар табигдаһан байна.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар хоёр талын тон адли һанал бодолтой байһые хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад тусхайлан тэмдэглэнэ. Хөөрэлдөөнүүд үнэн сэдьхэлэй, халуун хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

„СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ АЖАЛШАД! Хүдэлмэриингөө шанар улам һайжаруулагты; үйлэдбэри доторхи арга боломжонуудые улам дүүрэнээр ашаглагты! Арадай ажахын бүхы шатануудта гурим заршам, эмхидхэл улам бэхижүүлэгты!"

(Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

Захааминай аймагай Хамниин совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд юһэдэхи табан жэлэй туршада ажахынгаа бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ талаар горитойхон алхам хэбэ. Тиигэхэ зуураа партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон, табан жэлэй хугасаада мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха даабаряа бүхы талаарнь Агуусхэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ой болотор дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Совхозой ажалшад абаһан энэ уттамжынгаа түсэб-уялгые түрүүн хараалһан болзорһоонь нэгэ һараар урид — октябриин 5-да дүүргэбэ. Совхозой ажалшад КПСС-эй XXV съездые ехэ бэлэгтэйгээр угтахын түлөө мүнөө үсэд шангаар тэмсэжэ байна.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада Хамниин совхозой ажалшадай түйлаһан амжалтанууд тухай газетымнай энэ хуудаһанда тобшохоноор хөөрэгдэнэ.

ХҮН БҮХЭН АЛДАРТАЙ

МАНАЙШЬЕ ХУБИТА БАЙХА

Һүүлэй үедэ, илангаяа юһэдэхи табан жэлэй туршада манай совхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдалда нилээд хубилалтанууд болоһон байна. Нэн түрүүлэн һаалишадай һуудал байдал һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Жэшээнь, түбэй һаалиин фермын дэргэдэ хоёр квартиратай хэдэч гэр баригдаа. Һаалиин фермэнүүдтэхи хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулжа, бидэнэй ажалые хүнгэдхэхэ талаар ехэ юумэн хэгдэжэ байна.

Малай тэжээл урданайхиһаа холо ехээр бэлэдхэгдэдэг болоо. Илангаяа шэмэтэ тэжээл, талха тарьяанай өүйл үнеэдтэ ехээр үгтэнэ. Манай түбэй фермын дэргэдэ тэжээл буйлуулха цех бии. Тиимэһээ үнеэдтэ һайн шэмэтэй, буйлуулагдаһан тэжээл үгтэдэг болоо. Эдэ бүгэдэ хубилалтанууд һаалишадай ажалда һайн нүлөөтэй: һү һаалимнай урданайхиһаа холо дээшэлээ.

Минии хэлэһэн эдэ үгэнүүдые совхозоймнай бүхы һаалишадай энэ жэлэй түрүүшын 9 һарын ажалай дүнгүүд элирхэйлэн харуулна. Энэ үе соо совхознай хамтадаа 9.630 центнер һү абажа, 8.260 центнерыень гүрэндэ тушааха ёһотой байһан юм. Энэ түсэбнай амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Тиихэдэ нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө хэдэн зуугаад центнер һүн үлүү ехээр гүрэндэ тушаагдаа. Юһэдэхи табан жэлэй туршада гүрэндэ һү тушааха түсэбөө манай совхоз энэ жэлэй октябриин 5-да дүүргэһэн байна.

Ажалай иимэ ехэ амжалта нмагтал һаалишадай хүдэлмэридэ анхарал ехээр хандуулһанай, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар түйлагдаа гээшэ ха. Манай фермынгшье һаалишадай энэ амжалтада оруулһан хубита байха. Бидэнэр 9 һара соо һү һааха, гүрэндэ тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ һэмди. Жэлэй түсэб дүүргэгдэхэ гээд найданабди.

Энэ жэл соо үнеэн бүриһөө 2.800 килограмм һү һааха социалис уялга абаһан байгааб. Тэрэнээ дүүргэхэ арга бии гэжэ һанагдана. Үнгэрэгшэ юһэн һарын туршада үнеэн бүриһөөнь дунда зэргээр 2.238 килограмм һү абааб. Октябрь һарадашье муу бэшээр хүдэлэгдэбэ. Намда хамтадаа 20 үнеэн даалгагданхай. Жэлэй эхинһээ хойшо 19 тугал абтаа, хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Ажал тухайгаа тобшохоноор хэлэхэдэ, иимэл даа.

П. НОРВОЕВА,
совхозой түбэй фермын һаалишан.

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭҺЭНДЭЭ УРМАТАЙБ

«Зунай сагта үхэр адуулхаһаа амар ажал байха аал. Углеөгүүр хашаанһаа гаргажа туужархёод, үдэшэниинь суглуулбал дүүрээ юм ааб даа,—гээд зарим нэгэн хүнүүд хөөрэлдэдэг заншалтай. Тиимэ бэшэ.

Илангаяа зунай сагта үхэрнүүдые һайнаар харууһалха, бэлшээхэ хэрэгтэй. Ааяма халуун үдэрнүүдтэ гол горхоной эрьеэр, һэрюуншэг газарта бэлшээхэдэ һайнаар эдеэлдэг юм. Һэрюун үдэрнүүдтэ хада майлын бэлшээридэ малаа гаргахада, үлүүсэ һайнаар эдеэлһэн байдаг. Юрэдөө зунай сагта үхэрнүүдые хашаанда хааһанай хэрэг үгы гэжэ һанагдана. Эдэ бүгэдэ олон жэлэй дүршэлһөө ойлгогдоо. Тиихэдэ ветеринарнууд, зоотехнигүүдэй заабарине дүүргэнгүй ябажа болохогүй.

Малшан болоһоорнь 19 жэл үнгэрөө. Энэ үе соо гол түлэб залуу мал адуулжа ябааб. Гэр бүлөөрөө нэгэ гүүртэдэ хүдэлдэг заншалтайбди. Энэ зундаа Хандатаяа үнинэй мэдэхэ болоһон Удалха нютагта зуһажа гарабабди. Тэндэ хэдэн жэл удаа байрлажа, бэлшээриие һайса мэдэхэ болообди. Зунай сагта мал харууһалхада һайн, тунга ногоотой газар юм даа.

Нёдондо жэл бидэнэр 260 гаран буруу харууһалжа гараа һэмди. 1974 оной зунай бэлшээриин үедэ толгой бүхэнэйнь шэгнүүр үдэртөө 929 граммаар нэмээгдээ һэн. Тэрэл малаа үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ харууһалжа, нэгэшье толгой гарзагүйгөөр хүхэ ногоон дээрэ гаргаабди.

Энэ зунай бэлшээриин урда тээ Харацайн, Михайловкын ба манай Хамниин совхозуудай мал адуулагшад болон адуушадай суглаан Михайловкада боложо, бидэнэй урда табигдаһан зорилгонууд тухай ехэ хөөрэлдөөн болоһон юм. Хүн бүхэн өөрынгөө зорилтые тодорхойлжо, социалис уялга абагдаа бэлэй. Тиихэдэ би 298 хашарагайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые үдэртөө 1.000 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ гэжэ шиидэһэн байгааб. Бэлшээридэ гарахынгаа урда тээ хашараг бүхэнэй шэгнүүр дунда зэргээр 235 килограмм байгаа һэн.

Иимэ харюусалгатай уялга анха түрүүшынхеэ абаһан байгааб. Тэрэнээ дүүргэхын тула бүхы шадалаараа оролдогдоо. Үдэр һүнине балай илгангүй үхэрнүүдээ бэлшээдэг һэмди. Харууһалжа гараһан хашарагуудай октябриин эхеэр мяханай комбинадта тушаагдаа. Тиихэдэ толгой бүринь дунда зэргээр 336 килограмм таталаа һэн. Бултадаа шахуу «тарган» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа.

Бэлшээриин дүнгүүдэй гаргагдахада, манай гүүртын малай толгой бүриинь шэгнүүр сүүдхэдэ 1.372 граммаар нэмэһэн байба. Тиигэжэ энэ хабартаа абаһан уялгаяа 372 граммаар үлүүлэн дүүргэбэ гээшэбди. Иимэ үрэ дүн анха түрүүшынхеэ түйлагдаа. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэндээ урматай баяртай ябагдана.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада малай тоо толгой олошоруулха, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө манай совхоз аймаг дотороо түрүүлэн дүүргэбэ. Энэ хэрэгтэ манай Бүргын отделениин малшад горитойхон хубитаяа оруулалсаһан байна.

А. ЦЫРЕНОВ,
совхозой гурбадахи отделениин малшан

«АЖАЛЛАБАЛ— АМАА ТОҺОДОХОШ»

Хонин ажалда хүдэлжэ эхилһээрни хорин табан жэл болошобо. Энэ үе соо ямаршье ушар дайралдаа — бэрхэшээлтэйшье саг байгаа, һайн дүнгүүдтэй ябажа, баясахашье үе байгаа. Тиигэбэ ябабашье хорин табан жэлэй хугасаа соо хонин һүрэгые харууһалха зарим нэгэн дүршэлтэй бологдоо гэжэ һанахаар.

Һүүлэй 17 жэлэй туршада совхозойнгоо нэгэдэхи отделениин Үһата гэжэ газартахи эхэ хонидой отарада хүдэлнэб. Хамтадаа 3 хүн хүдэлнэбди: ахалагша хонишон Георгий Базаров, тэрэнэй нүхэр Вера. Үбэлдөө — хурьга абалгын үедэ 1—2 хүн ерэжэ, бидэндэ туһалдаг юм. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдни — Георгий Вера хоёр ажалша бэрхэ хүнүүд даа. Совхозой хонин һүрэгые олошоруулжа, нооһо болон мяха ехээр абадаг болохын тула бүхы шадалаараа оролдон, эбтэйхэнээр хүдэлхые хүсэжэ ябагшабди.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлһээ манай ажахыда хонин һүрэгые олошоруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Урдань эхэ хонидой нэгэ отарада түлгэн, түлгэ хонид сугтаа харууһалагдадаг һэн. Тиихэдэ эхэ хонидшье, хурьгадшье слоор гарзалдаг байгаа. Мүнөө иимэ юумэн байхагүй: отара бүхэндэ адли наһатай, нэгэ үүлтэрэй хонид байлгагдана.

Хурьга олоор абахын тула зунай сагта хонидоо һайнаар бэлшээжэ, хүсэ шадалыень дээшэлүүлхэ хэрэг гол удхатай. Тиимэһээ энэ асуудалда бүхы анхаралаа табидаг, шадаал һаа һайнаар таргалуулхые оролдонобди. Тарган хонид түргэн ототой боложо, саг соогоо үрэжүүлэгдэдэг юм. Манай нүхэр Вера Базарова хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ һайн дүршэлтэй болонхой.

Хонин ажалай ажахын жэл дүүрэһээр үнишэг болобо. Тиимэһээ юһэдэхи табан жэл соо ямараар хүдэлэгдөөб гэжэ хэлэхээр болобо гээшэ ха. Һүүлэй хоёр жэлэй — 1974—1975 онуудай ажалай дүнгүүдые тобшохоноор дурдахада, иимэ байна.

1974 ондо манай отарын 100 түлгэ хонин бүриһөө 90 хурьган абтажа, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ хонин бүриһөө 4 килограмм 100 грамм нооһо абаа һэмди. Эды шэнээн нооһо бидэнэр түрүүшынхеэ абаабди. Хурьган бүхэн 24 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээ һалгаагдаа.

Табан жэлэй һүүлшын жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абаха гэһэн уялгатай һэмди. Тэрэнээ бэелүүлжэ шадаабди — отарымнай хонид хоёр дахин олон болгогдоо. Нооһо хайшалха түсэбөө 30 процентээр үлүүлэн дүүргэбэбди.

Юрэдөө юһэдэхи табан жэлэй даабарине болзорһоонь урид дүүргэһэндээ урматай баяртай ябагшабди. Табан жэлэй туршада 105 хурьган манай отарада түсэбһөө үлүү абтаа. Тиихэдэ нооһо хайшалха даабаримнай арбаад центнерээр үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Эдэ бүгэдэ амжалта бултанаймнай оролдосын хүсөөр түйлагдаба.

Үнгэрһэн жэлнүүдые һанаад үзэхэдэ, мүнөө хүдэлхэдэшье урматай болоо гэжэ һанагшаб. Табяад онуудаар бүхэли жэл соо хүдэлөөд, ажалта үдэртэ абаха юумэ үгы, үритөөд гарагша һэмди. Мүнөө һара бүриин салин ехэ болоо. Хурьга абаха, нооһо хайшалха түсэбөө дүүргэбэл, нэмэлтэ түлбэри абанабди. 1974 онойхие хаража үзэхэдэ, һарада дунда зэргээр 250—260 түхэриг абаа һэм. Энэ жэлдэшье иимэрхүү байна. Тиихэдэ ажалша хүнэй ажабайдал бүри һайн болоо. Энэмнай «Ажаллабал — амаа тоһодохош» гэһэн урданай үгэһөө эшэ үндэһэтэй ха юм даа.

Ц.-Д. ДАРМАЕВА,
совхозой нэгэдэхи отделениин хонишон.

съездһээ съезд хүрэтэр

ХҮГЖЭЛТЫН ШЭНЭ ШАТАДА ГАРААБДИ

МҮРЫСӨӨН—АМЖАЛТЫН ТҮЛХЮУР

Ажалшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ асуудалда манай партиин Центральна Комитет һүүлэй жэлнүүдтэ айхабтар ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Энээнине хараадаа абажа, манай совхозой партийна комитет, отделениинүүдэй парторганизацинууд, профсоюзай рабочком ажахын малшадай, тарьяашадай, бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ талаар горитойхон ажал ябуулдаг болоо.

Социалис мүрысөөнэй гурим урданайхиһаа нилээд хубилгагдаа. Нэн түрүүлэн ажалшан бүхэн өөрынгөө арга боломжонуудые, нөөсэнүүдые һайса хаража үзөөд, жэлэй уялга абана. Жэл соо энэ тэрэ хубилалта болодог ааб даа. Хэрбээ һаалишан гү, али хонишон ажалдаа ямар нэгэн шэнэ нөөсэ элирүүлээ һаа, абаһан уялгадаа хубилалта оруулха аргатай байдаг. Хүдэлмэришэн бүхэнэй уялгануудһаа хамтын — совхозой социалис уялганууд бүридүүлэгдэнэ. Мүрысөөндэ хабаададаггүй хүн манай совхоздо байхагүй.

Мүрысөө һайнаар хүтэлбэрилхэ, тэрэнэй дүнгүүдые согсолхо, тиигээд ажалшадта ойлгуулха асуудал ехэ удха шанартай. Манай совхозой һаалишадай ажалай дүнгүүд үдэр бүри гаргагдаад, хүнэй харахаар газарта хадагдажа байдаг. Тэдэнэй һарын ажалай дүнгүүдээр тусхай бюллетень гаргагдана. Хараалагдаһан түсэб, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэн һаалишад мүнгэн шанда хүртэдэг юм.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ, хабарай тарилгада, ургаса хуряалгада хабаадалсаһан хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүд арбаарбан хоногтоо согсологдодог гуримтай. Хонишодой мүрысөөнэй дүнгүүдые жэлдээ гол түлэб хоёр дахин — түл абалгын дүүрэмсээр, нооһо хайшалһанай һүүлээр гаргадаг заншалтайбди. Тугалшадай, мал адуулагшадай мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүридэ согсологдожо байдаг.

Мүрысөөндэ илажа гараһан малшад, тарьяашадые моральна талаарнь урмашуулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Һара бүриин дүнгүүдээр мүрысөөндэ илагшадай хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэгдэнэ. Тэдэнэй фото-зурагууд Хүндэлэлэй самбарта гаргагдана, совхозой алдар солын дэбтэртэ оруулагдана. Эршэтэ ажалаараа шалгарһан түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдадаг болонхой. Грамота ба бэлэг барюулалга баяр ёһололой оршон байдалда, олон хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг гуримтай.

Эдэ бүгэдын, мүн бусад хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлэгдэһэнэй ашаар манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй туршада ажахыгаа хүгжөөхэ талаар горитойхон алхам хэбэ гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Совхозой һаалиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Усановкын СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ фермын коллектив эрхимлэжэ ябана. Тус фермые ажалай ветеран, КПСС-эй гэшүүн, Ленинэй ордентэ Сурма Дашеевна Дашеева хүтэлбэрилдэг юм. Энэ фермын хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй туршада һү абаха, гүрэндэ тушааха даабаряа бүри июль һарада дүүргээд, мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлжэ байна. Тэдэнэр түгэсхэхы ондо хамтадаа 215.800 килограмм һү һааха түсэбтэй байбал, октябриин 1-нэй байдалаар тэрэнээ 232.300 килограммда хүргөө. Энэ үе соо фермын үнеэн бүриһөө 1.844 килограмм һүн абтанхай. Энэнь нёдондоной энэ үеынхиһөө холо ехэ болоно. Усановкын фермын үнеэн бүриһөө энэ жэлдэ тугал абтаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

Энэ жэлэй түл абалгын дүнгөөр Георгий Базаровай, Елена Норбоевагай, Цырен-Дондок Галдановай отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абажа түлжүүлээ. Тэдэнэр хурьга абалгаар, нооһо хайшалалгаар табан жэлэй даабарине холо үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Совхоздомнай хубиингаа табан жэлэй даабарине болзорһоонь урид дүүргэһэн һаалишад үдэрһөө үдэртэ олошорно. Тэдэнэй тоодо Прасковья Норбоева, Хандажаб Цыренова, Цыбик Цыренжапова, Бальжит Шагдурова, Ринчин Батуева болон бусад оролсоно. Дүрсагдаһан нүхэд байгша оной түрүүшын юһэн һарын туршада үнеэнһээ 2.000-һаа дээшэ килограмм һү абажа, совхоз соогоо эрхимлэбэ.

Ажахын мал адуулагшадай дунда социалис мүрысөөн хэзээ хэзээнэйхиһээ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэдэнэй энэ зунай ажалай дүнгүүд һаяшат согсологдобо. Хэрбээ 1974 ондо мал адуулагшадай 6 гүүртын коллектив үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1.000 граммһаа дээшэ нэмээһэн байбал, энэ жэлдэ 9 гүүртынхид тиимэ үрэ дүн түйлаа. Тэдэнэй тоодо А. Цыренов, А. Цынгеев, Г. Дашеев, Б.-Д. Цыренов болон бусад оролсоно. Андрей Бадмаевич Цыреновой гүүртэдэ харууһалагдаһан үхэр бүхэнэй шэгнүүр үдэртөө 1.372 граммаар нэмээгдэһэн байна. Энэмнай аймаг дотороо эгээн эрхим дүн болоно.

Манай совхозой тугалшадай дундаһаа Янжап Очировагай оролдосотой һайн ажалые онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ нүхэр мүнөө 41 тугал харууһална. Зунай һарануудта тугал бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 539 граммаар нэмээжэ, совхоз дотороо эрхимлээ.

Малшадай оролдосотой һайнаар ажаллаһанай ашаар ажахыдамнай һүн, мяхан, нооһон урданайхиһаа холо ехээр абтадаг болоо. 1970 ондо үнеэн бүриһөө 1.078 килограмм һү һааһан байбал, энэ оной январь—сентябрь һарануудта 1.532 килограмм һүн абтаа. Гүрэндэ тушаагдадаг эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүр 1970 онойхиһоо 50-аад килограммаар ехэ болоо, бүхы малай 90 гаран процентнь тарган сэгнэлтэтэйгээр абтана. Хонин бүриһөө нооһо хайшалалга табан жэл соо 7,7 процентээр дээшэлээ.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада адууһа малай тоо толгой нилээд олошороһон байна. Жэшээнь, эбэртэ бодо малнай 765 толгой, хонин һүрэг 2.200-гаад толгой нэмэбэ. Адууһа малай тоо толгой олошоруулха табан жэлэй түсэбтэ даабари сүм дүүргэгдэхээр багсаагдана.

Ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулнабди. Совхоздо саг үргэлжэ хүдэлдэг лугомелиоративна отряд эмхидхэгдэнхэй. Табан жэлэй туршада 700 гаран гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэжэ, тарьяанай ба тэжээлэй ургамалнуудай талмай үргэдхэгдөө. Хэдэн зуугаад гектар сабшалангай газар үндэһөөрөө һайжаруулагдаа. Тарьялан ба сабшаланда минеральна ба нютагай үтэгжүүлгэ ехээр оруулагдана. Куузику, олон жэлэй ногоон таригдадаг болоо. Эдэ бүгэдын ашаар урданайхиһаа холо ехэ тэжээл бэлэдхэгдэдэг болоһон байна. Энэмнай мал ажал хүгжөөлгэдэ ехэхэн нүлөөтэй байгаа гээд һанагдана.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэрые манай совхозой ажалшад ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтажа, баяр баясхалантайгаар һайндэрлэһэн байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ оной октябриин 5-да мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха табан жэлэй түсэбтэ даабарине совхознай сүм дүүргэһэн байгаа. Түсэбэй ёһоор 41.150 центнер һү тушааха даабаритай байбал, октябриин 5-най байдалаар 44.231 центнер тушаагдаа. Мяханай комбинадта хамтадаа 24.762 центнер мал оруулагдаа гэхэ гү, али табан жэлэй түсэб зуугаад центнерээр үлүүлэгдэһэн байна. Табан жэлэй даабариһаа гадуур 119 центнер нооһон гүрэндэ тушаагдаба. Эдэ бүгэдэ амжалтанууд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, хүдэлмэришэдэй габшагай ажалай ашаар түйлагдаа гээд үшөө дахин тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Манай совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй бүгэдэ арадай мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Совхознай шэнэ социалис уялга абаа. Энэ жэлэй дүүрэтэр табан жэлэй түсэбһөө гадуур 1500 центнерһээ бага бэшэ һү гүрэндэ тушааха, 1976 оной түрүүшын хахадта мяха худалдаха түсэбөө съездын нээгдэтэр дүүргэхэ зорилготойбди. Ажахын малшадай энэ уялгаяа дүүргэжэ шадаха байһанда найдамаар.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ,
совхозой парткомой секретарь.

АЖАБАЙДАЛ ҺАЙЖАРАА

Ажалай бүтээсэ болон үйлэдбэриин ашаг үрые улам түргэнөөр дээшэлүүлжэ, арад зоной ажабайдал бүри һайжаруулха, баян дэлгэр болгохо зорилго Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд дээрэ табигдаһан байгаа. Тус асуудалые Хамниин совхозой дирекци, партийна комитет, профсоюзай рабочком саг үргэлжын анхаралда абажа, юһэдэхи табан жэлэй туршада ехэхэн юумэ хэһэн, бүтээһэн байна.

Хамтын ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэхэдэ, абтадаг олзо доходынь хараа байса дээшэлнэ. Имагтал тэрэнэй ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ үйлэдбэриин ба соёлгэгээрэлэй барилгануудые урданайхиһаа холо ехээр эрхилдэг болоо. Совхозой түб һуурин Хамни тосхоной, отделениинүүдэй түхэл шарай эли бодо хубилаа.

Жэшээ болгон Хамни тосхонине абаад үзэе. 5—6 жэлэй саада тээ эндэ шулуугаар баригдаһан нэгэшье гэр харагдадаггүй бэлэй. Мүнөө тад ондоо болоо. Нэн түрүүлэн эндэхи хүдөөгэй соёлой байшан тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Шулуугаар баригдаһан, газаахинь сагаадагдаһан тэрэнэй хоёр дабхар байшан холоһоо ербын харагдажа, хүн бүхэнэй анхарал гансата татаадхина. Досоонь ороходо һаруул, мүнөө үеын мебель табигданхай. Үргэн уужам харалгын залтай, фойетэй. Уран һайханай бүлгэмэй кружогуудай ажаллаха таһалганууд, хүгжэмэй инструментнүүд бии.

Эндэ дунда һургуули бии юм. Совхозой бүхы отделениинүүдэй малшад болон тарьяашадай үхибүүд эндэ һуража, эрдэм наукын үргэн харгыда гарана. Тиихэдэ холын малшадай үхибүүд байрагүйдэдэг байгаа. Энэ ушарые хараадаа абажа, һургуулиин дэргэдэ 50 үхибүүнэй багтаамжатай хамтын байра баригдаба. Тэндэнь гол түлэб малшадай үхибүүд байрлана. Байрадань столово, амаралтын комнатонууд бии.

Совхозой ажахын һалбаринуудай хурдан түргэнөөр хүгжэхэдэ, олон хүн хэрэгтэй болоо. Тиихэдэ хүнүүд дуталдаха. Энэ орёо асуудалые зүбөөр шиидхэхын тула ажахын түб һууриида дүтэхэнэ һаалиин малай томохон фермэ баригдаа. Тэндэнь хоёр квартиратай хэдэн гэр бодхоогдоо. Үшөө хүүгэдэй сад-ясли баригдаһан юм. Тэрэнь 50 үхибүүнэй багтаамжатай.

Мүнөө совхоздо дээдэ, тусхай дунда һургуули, мүн юрэнхы эрдэмэй дунда һургуули дүүргэһэн залуу олон хүбүүд, басагад хүдэлнэ. Үнгэрэгшэ үбэл тэдэнэй ажабайдалда мартагдашагүй нэгэ ушар болоо. Юуб гэхэдэ, совхозой түб һууриида спортын ехэ зал баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһан байна. Мүн тиихэдэ стадион баригданхай. Тиигэжэ залуушуул жэлэй ямаршье сагта мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ, сүлөө сагаа бэедээ ашатай туһатайгаар үнгэргэдэг болобо.

Совхозой хоёрдохи, гурбадахи отделениинүүдэй түб Хуртага, Бүргэ нютагуудта клубай шэнэ байшангууд бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагданхай. Тэндэнь хүдөөгэй библиотекэнүүд байрладаг. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусхэ дайнай фронтнууд дээрэ баатарай үхэлөөр унаһан нютагай хүбүүдэй мүнхэ дурасхаалда зорюулагдаһан хүшөө-памятнигууд Хамни, Хуртага, Бүргэ тосхонуудта бодхоогдонхой. Тиихэдэ Хамнида совхозой конторын хоёр дабхар байшан шулуугаар баригдаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ совхозой адууһа малай тоо толгой нилээд олошороо. Тиигэхэдэ малай байрын хэрэгтэй болоһониинь ойлгосотой. Энэ талаар баһал ехэхэн юумэн хэгдэһэн байна. Ажахын түбэй фермын дэргэдэ уһа бүлэдэг башни, тэжээл буйлуулдаг цех бодхоогдоо. Юһэдэхи табан жэлэй туршада энэ совхоздо эбэртэ бодо малай 8, тугалнуудай 4, хонидой 4 дал баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Тиихэдэ гостиница, хүдөө ажахын техникэ заһабарилха мастерской, бусад барилганууд бодхоогдобо. Һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ юумэн хэгдээ.

Тобшохоноор хэлэбэл, энэ совхоз юһэдэхи табан жэлэй туршада шэнэ барилгада хамта дээрээ 800-гаад мянган түхэриг гаргашалһан байна. Тиихэдэ шэнэ барилгануудай олонхинь өөһэдын хүсөөр бодхоогдоо гээд онсолон тэмдэглэмээр.

Ажахын һалбаринуудай түргөөр хүгжэжэ, олзо доходой дээшэлхэдэ, ажалшадай һуудал байдал улам һайжаржа байнхай. Энээниие багахан жэшээнүүдээр гэршэлээ. Бүри апрель һара соо Хамниин совхозоор ябажа, ту-

…ОВЕТ-ВЬЕТНАМАЙ ДЕКЛАРАЦИ

…расхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

…эм наукын, искусст… …эёл культурын, һурал… …алүүрые хамгаалгын, …эй, радио ба телеви… …, киногой, туризмын… … асуудалнуудаар со… …ветнам холбоо барисаае …хэ хэрэг, хоёр ороной … ба творческо эмхи… … хоорондохи харил… …али болохоор һайшааг… …юм.

…р правительствын хоо… … баталагдан абтаһан …нүүдэй үндэһөөр про… …ленность ба хүдөө ажа… …хүгжөөхэдэнь, тэрэ тоо… …76—1980 онуудта ара… …ажахыгаа хүгжөөхэ тү… …ые бэелүүлхэдэнь, Со… … Союз Вьетнамда … байна. Энээнэй ту… …адай ажахын томо ехэ …дэн барилгануудые …гын технико-эконо… …а хараа түсэбүүдые …дань Советскэ Союз …амда туһаламжа үзүүл… …ьетнам арадтай хани …агаа бэхижүүлхэ хэл… …эгүй хараа шугамаа …алан, дайнда һандар… …һан арадай ажахыгаа … һэргээхэ, тэрэниие …дань хүгжөөхэ зорилго… …аа уламжалан, Вьет… … хойшолуулагдашагүй …нүүдые хараада аба… 1976—1980 онуудай … жэлэй түсэбэй үндэ… Вьетнамай социалис …риализацилгада, ху… …ажахын үйлэдбэриие …эхэ, хүн зоной байдал …уулха зорилготойгоор …лтэгэй урьһаламжа …амай талада үгэхэ гэ… … шиидхэбэри КПСС-эй …льна Комитет, СССР-… правительство абаһан … Энэ урьһаламжын …оор Советскэ Союз … хүсэнэй, ашагта мал… … шанаржуулгын, ме… …ргическэ, химическэ, …на бүтээлгын ба про… …енностиин бусад һалба… …дые хүгжөөхэдэнь, ху… …ажахы, ой модоной ажа… …хүгжөөхэдэнь Советскэ … Вьетнамда техническэ …мжа үзүүлхэ; 1976 … удаадахи түсэбтэ та… …лдэ промышленна, ба… …ын ба хүдөө ажахын … түхеэрэлгэнүүд, меха… …ууд, транспортын хэрэг… …үүд, металл, нефтиин …итнууд, хлопок, эдеэ …эй зүйлнүүд болон бу… … эд бараа худалдаха …

…мпериалис эзэрхэг ту… …шуулдэ эсэргүү. Ехэ …о аршалан хамгаалхын … эсэргүүсэлтын дайнда, …лизм байгуулгын хэ… … Вьетнамай арад зондо …ы дэмжэлгэ. айхабтар …нэтэй сэнтэй, ашаг үрэ … туһаламжа үзүүлһэ… … түлөө ДРВ-гэй пар… …-правительственна де… … Вьетнамай Ажалша… … партиин, Вьетнамай …ратическа Республи… …правительствын ба бү… …тнам арадай үмэнэһөө …унис партида, СССР-эй …тельствада, аха дүү со… …адта үнэн зүрхэнһөө … баяр баясхалан …э.

…ы орон доторхи эконо… …о һэргээн бодхоохо ба …эхэ, социализм бай… …а хэрэгтэнь вьетнам …а дахинаа үзүүлэгдэһэн …лгын ба үнэн сэдьхэ… …туһаламжын түлөө Со… … Союзай Коммунис …, СССР-эй прави… …вада, совет арадта … делегаци халуун …алан хүргэбэ.

III.

…хэй дээрэхи оршон …лай хүгжэлтэ дэлхэйн …ис байгуулалтын ху… …далай, уласхоорондын …дтэ тэрэнэй үзүүлдэг …эй хэлбэришэгүй ур… …р, капиталис оронууд… … ажалшадай тэмсэлэй …шэгүй дэбжэлтээр, …дай национально-су… …гын тэмсэлэй улам …жэ байгаа дэлисэ, да… …р элирхэйлэгдэнэ. Эдэ гурбан революционно хүсэгэ урасхаал капиталис байгуулалтын ниитэ зүришэлдөөнэй саашадаа хурсадалгые улам дэбэргэнэ.

Дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдэй хубааралгын юрэнхы дээрэ социализмын аша туһада хубилжа байһанай, социалис оронуудай оролдолго хүсэлэлгэнүүдэй, бүхы түрүү үзэл бодолтой ба эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй эдэбхитэй ябуулгын нүлөөн доро дайнай ба империалис түримхэйлэлгын хүсэнүүдэй байдал нилээд һулараад, арадуудай амгалан тайбан ба нюулгүй байдалай батажахын тула шухала, бүри зохид оршон байдал хангана.

Индохитадай хахад арал дээрэхи оршон байдалые үндэһөөрнь хубилгаһан, энэ райондохи империализмын ба шэнэ түхэлэй колониализмын политикын үндэһэ һууриие һандааха ябадалда хүргэһэн вьетнам арадай илалта, тэрэшэлэн Лаосой ба Камбоджын патриодуудай илалта Ази түбидэ бата бэхи эб найрамдалай үндэһэ һуури тогтоохо хэрэгтэ шухала хубитань болоо. Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай илалтанууд империализмда эсэргүү ба түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй байдалые улам бэхижүүлгэдэ туһа хүргэһэн, сүлөөтэ гуримаар, бэеэ даажа хүгжэхэ ба амгалан тайбан байха хүсэлтэй арадуудай эрхэ бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ оруулагдаһан элитэ ехэ хубита болоо. Эдэ илалтанууд национальна сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй ба социализмын хүсэнүүдэй хоорондохи дайшалхы холбоо барисаанай илагдашагүй байһые үнэншэмэ тодоор элирхэйлэн харуулба.

Империалис эзэрхэг түримхэй элдэб аашанудай, тэрэшэлэн уласхоорондын шахардуу байдал һүжэрөөхэ, дайнай эрмэг дээрэ хүн түрэлтэниие дахинаа түлхин оруулха гэдэг эзэрхэг түримхэй империалис бүлэгүүдэй ямаршье һэдэлгэнүүдэй хаанашье гаргагдаа һаань, Советскэ Союз ба Вьетнам эрид буруушаана. Эдэнэр арсалдаанууд ба туусалдаануудые зонхилолгын, хүсэ хэрэглэлгын гуримаар шиидхэлгэһээ арсаһанай үндэһөөр, бүхы гүрэнүүдэй территориальна бүтэн бүрин байлгые, сүлөөтэ байдалые шууд хүндэлэлгын, эдэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүй ябадалай, бодото тэгшэ эрхын ба арадуудай хоорондын үрэ түгэс харилсаа холбооной үндэһөөр уласхоорондын харилсаа хүгжөөхын түлөө тэмсэнэ.

Вьетнамай Ажалшадай парти ба Вьетнамай Демократическа Республикын правительство амгалан гуримаар зэргэ оршолгын ленинскэ гол ёһонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, национальна сүлөөрэлгын ба социальна дэбжэлтын түлөө арадуудай тэмсэлые дэмжэхэ, бүгэдэ ниитын эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бүхы аргаар бэхижүүлхэ, шахардуу байдал һуларуулгые бусалтагүй хүдэлөөн болгохо зорилготой КПСС-эй Центральна Комитедэй ба Советскэ правительствын гадаадын политическэ ажал ябуулгые дэмжэдэг тухайдаа мэдүүлнэ.

Европо түбидэхи амгалан тайбан, аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдээ Европын социалис оронуудай туйлаһан ехэ амжалтануудые хоёр тала һайшаана, мүн Варшавска договорто хабаатай оронуудай үүсхэлээр байгша оной зун зарлагдаһан, һайшаалтай үрэ дүнгүүдые туйлаһан, Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха зүблөөн Европодохи оршон байдалда шухала удха шанартай гэжэ тэмдэглэнэ. Социалис оронуудай өөһэдыгөө хамгаалха хүсэ шадалые саг үргэлжэ бэхижүүлгэ Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ гээд хоёр тала тоолоно.

Вьетнамай Демократическа Республика империализмда эсэргүү бухы тэмсэлшэдэй дунда ехэ ба үнэхөөрөө хүндэтэй болонхой байһыень КПСС ба Советскэ правительство баяртайгаар тэмдэглэнэ. Эндэхи гүрэнүүдэй амгалан тайбан, бэеэ даадһан ба харилсаа холбоотой байдал туйлахые хүсэдэг Зүүн Урда Азиин оронуудай арадуудай хүсэл эрмэлзэлые хоёр тала бүрин дэмжэнэ, энэ нютагай хэрэгүүдтэ гадаадаһаа хамааралгые буруушаан, США-гай сэрэгүүдые гаргуулхын ба сэрэгэй баазануудыень усадхуулхын түлөө тэмсэнэ.

Советскэ Союз ба Вьетнамай Демократическа Республика хүгжэжэ байгаа оронуудтай хани харилсаагаа бэхижүүлхэ гэжэ ходо эрмэлзэдэг байһанаа лаблан батална. Дараха ба дарлаха зорилготой элдэб янзын ябуулгануудта эсэргүү, империализмда, колониализмда ба шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү, политическэ ба экономическа бэеэ даадһан байдалай түлөө, эб найрамдалай, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэнь Азиин, Африкын ба Латиин Америкын гүрэнүүдые, ямаршье бүлэглэлдэ ороогүй оронуудай хүдэлөөе саашадаа дэмжэхээр бэлэн байһанаа Советскэ Союз, Вьетнамай Демократическа Республика лаблан элирхэйлнэ.

Лаотян арадай түүхэтэ илалтые хоёр тала ехэтэ һайшаана, энэ орон доторхи түрүү хараа бодолто ябуулгануудай амжалтатайгаар үргэдэн дэлгэржэ байһанда сэдьхэлээ хананхай байһанаа элирхэйлнэ. Лаосой Арадай революционно партиин ба Патриотическа фронтын хүтэлбэри доро, ороноо үнэхөөр бэеэ даадһан, амгалан тайбан, нэгэдэмэл демократическа, һалбаржа байгаа гүрэн болгохын түлөө лаотян арадай тэмсэлые хоёр тала һайшаан талархана. Өөһэдынгөө национальна үндэһэн хүсэл эрмэлзэлнүүдые бэелүүлхын тула лаотян арадай гаргажа байгаа оролдолго хүсэлэлгэдэнь шухала дэмжэлгэ туһаламжа СССР ба ДРВ саашадаашье үзүүлхэ байха.

Империалистнуудта, дотоодын хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдээ гайхамшаг илалта туйлаһан, орон дотороо шэнэ байдал зохёон байгуулжа, бэеэ даадһан, амгалан тайбан, демократическа ба һалбаржа байгаа Камбоджые тогтоожо захалһан Камбоджын арадые дэмжэн талархажа байһанаа совет, вьетнам таланууд элирхэйлэн мэдүүлнэ. Камбоджотой хани барисаата, түгэс холбоото харилсаагаа саашадань бэхижүүлхэ ба хүгжөөхөөр СССР ба ДРВ эрид шиидэнхэй байна.

Азида ба бүхы дэлхэй дээрэ шэнэ оршон байдалай тогтоод байхадань, Корейн хахад арал дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангахын тула, Корейн амгалан ёһоор нэгэдүүлхын тула эдэбхитэй оролдолго гаргаха шухала гэжэ СССР ба ДРВ тоолоно. Корейн арадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралгые болюулбал, Урда Корейһээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргабал, эбэй договор баталбал, эдэ үгэ зорилгонуудта харюусаха һэн.

Дүтын Зүүн зүгтэхи оршон байдал аюултай байһаар гэжэ хоёр тала тэмдэглэнэ. 1967 ондо эзэмдэһэн бүхы араб газар дайда дээрэһээнь Израилиин сэрэгүүдые гаргаһанай, Палестинын араб арадай хуулита эрхэнүүдые, тэрэ тоодо өөрын гүрэн тогтоохо эрхэ хангаһанай, Дүтын Зүүн зүгэй бүхы оронуудай оршон байха ба бэеэ даажа хүгжэхэ эрхэ хангаһанай үндэһөөр лэ, энэ райондохи бүхы гүрэнүүдэй аша туһада Дүтын Зүүн зүгтэ тааруу, бата бэхи эб найрамдал хангагдажа болохо гээд хоёр тала ехээр этигэнэ.

Ороноо демократическа гуримаар хүгжөөхын түлөө, урдань табигдаһан политическэ, экономическа ба социальна асуудалнуудые шиидхэхын түлөө Португалиин түрүү үзэл бодолто хүсэнүүдэй тэмсэлые СССР ба ДРВ шууд дэмжэнэ. Португалиин правительствые, үнэнтэ патриодуудые хашаха, өөһэдынгөө шэлэһэн сүлөөтэ хүгжэлтын замһаа арсахыень Португалиин арад зониие баадхаха гэдэг гадаадын ба дотоодын хархис хүсэнүүдэй һэдэлгэнүүдые хоёр тала эрид буруушаана.

Совет, вьетнам арадуудай хүсэл мэдэрэлые үндэһэ болгон, СССР-эй ба ДРВ-гэй делегацинууд Испаниин патриотическа, демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүү франкис засагаархидай сээзалалга, мүрдэлгэ ба хэһээлгэнүүдые зэбүүрхэн буруушаана.

Орёо оршон байдалда фашис ёһо гуримда эсэргүүсэн, орон дотороо демократи һэргээхын түлөө эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ байгаа Чилиин патриодуудтай һаналаа бүрин нэгэдэнхэй байһан тухайдаа Советскэ Союз ба Вьетнамай Демократическа Республика мэдүүлнэ. Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалание, политическэ хэрэгээр хаагдаһан бусад чилийцүүдые дары сүлөөлхэ эрилтэ хоёр тала табина. Хэһээлгэ ба хюдалгашье, гадаадын дэмжэлгэ, туһаламжашье Чилидэхи фашис ёһо гуримые арадай зэбүүрхэлһээ, хосоролгоһоо абаржа шадахагүйнь лабтай. Социалис оронуудай хоорондын нэгэдэл ба харилсаа холбоо бэхижүүлхэ, аха дүү коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондын эмхидэлые шангадхаха, социалис байгуулалтын ба национальна сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй холбоо барисаае батадхаха гээшэ мүнөөнэй оршон байдалда илангаяа шухала удха шанартай гэжэ СССР ба ДРВ этигэнхэй. Советскэ Союз ба Вьетнамай Демократическа Республика, Советскэ Союзай Коммунис парти болон Вьетнамай Ажалшадай парти марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын эбдэршэгүй гол ёһонуудта үнэн байдагаа, арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые дэмжэдэгээ үндэһэ болгон, дэлхэйн бүхы түрүү үзэл бодолтой, эб найрамдалда дуратай, империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй бүхы талаараа эмхидэн жагсаалгын хэрэгтэ оруулдаг хубитаяа арьбадхаха байха.

***

Эб найрамдалай, арадуудай бэеэ даадһан байдалай түлөө, демократиин болон социализмын түлөө тэмсэлэй ниитэ зорилгонуудаар Советскэ Союзай ба Вьетнамай хоорондоо дайшалхы ёһоор һаналаа нэгэдэлгэ, аха дүүгэй хани барисаан хэтэдэ мүнхэ, эбдэршэгүй. Марксизм-ленинизмын мүнхэ һургаалда, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үнэн байдаг Советскэ Союзай Коммунис парти, Вьетнамай Ажалшадай парти хоёр оронойнгоо арадуудай аша туһада, социалис гүрэнүүдэй нэгэдэлые батадхалгын аша туһада, дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан байдалай, социальна дэбжэлтын аша туһада совет-вьетнам бата харилсаа холбооге хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхын тула шухала бүхы юумэ саашадаашье хэхэ байха.

Вьетнамай Ажалшадай партиин, Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын делегаци хани ёһоной албанай хэрэгээр ерэлгэнь Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Вьетнамай Ажалшадай партиин хоорондохи, Советскэ Союзай ба Вьетнамай хоорондохи агуу хани барисаае, аха дүү ёһоной харилсаа холбооге бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ хубита болоно гэжэ хоёр тала баяртайгаар тэмдэглэнэ.

СССР-тэ албанай хэрэгээр ерээд байха үедэнь Советскэ Союзай парти, правительствын ба арадай үзүүлһэн хани халуун, баяртай угтамжын түлөө ДРВ-гэй партийно-правительственна делегаци үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэ.

…сква, 1975 оной октябриин 30.

Советскэ Союзай	*Вьетнамай*
…оммунис партиин	*Ажалшадай партиин*
…тральна Комитедэй	*Центральна Комитедэй*
…еральна секретарь	*Нэгэдэхи секретарь*
Л. БРЕЖНЕВ	*Ле ЗУАН*

…СР-эй ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ ХОЛБООНОЙ ПЛЕНУМ

…СР-эй Журналистнуу… …холбооной правлениин … октябриин 28-да … «Журналистнуудые … мэргэжэлыень дээ… …хэ хэрэгые һайжа… … хэмжээнүүд тухай» …эй ЦК-гай тогтоолые …лхэ талаар СССР-эй …алистнуудай холбооной … хүдэлмэри тухай асуу… … пленум зүбшэн хэлсэ… …на.

…СС-эй ЦК-гай пропаган… …агые даагшын орлог… … А. Скляров элидхэл …

…Р-эй Журналистнуу… …холбооной правлениин …агшэ, «Правда» газе… …ад редактор М. В. … Ленинградай об… …ой эмхиин правлениин …агшэ, «Ленинградская правда» газетын редактор А. К. Варсобин, ТАСС-ай генеральна директорэй орлогшо В. П. Хатющев, Белоруссиин Журналистнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ, «Звезда» газетын редактор А. А. Толстик, СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин секретарь, Армениин Журналистнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ А. В. Хачикян, СССР-эй дээдэ ба тусхай дунда һуралсалай министрэй орлогшо Н. С. Егоров, СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин секретарь, Узбекистанай Журналистнуудай холбооной түрүүлэгшэ З. И. Есенбаев, СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин секретарь, Молдавиин Журналистнуудай холбооной түрүүлэгшэ В. Н. Петраш, Москва болон Киевэй университедүүдэй журналистикын факультедүүдэй деканууд Я. Н. Засурский, Д. М. Прилюк ба бусад пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

Журналистнуудые бэлдэхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгые һайжаруулхын, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө совет арадай хэһэн тэмсэлдэ КПСС-эй ЦК-гай табиһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ СССР-эй Журналистнуудай холбоон, тэрэнэй эмхинүүд ехэ хубитаяа оруулха юм гээд пленум баталан абаһан тогтоол соогоо КПСС-эй Центральна Комитедые найдуулаа.

(ТАСС-ай корр.).

ТОКИО. СССР-эй болон социалис оронуудай номуудай выставкэ — наймаан эндэ долоодохёо үнгэргэгдэбэ. Долоон хоногой туршада 30 гаран мянган хүн выставкэ орожо хараһан, 1,5 миллион иен сэнтэй нэм худалдан абаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Болгари ба Польшын номуудай стендын дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телеграф, телефон, радио

ВАРШАВА

Хани барисаанай, харилсаа холбооной аша туһада

ТАСС

Советскэ Союзтай Польшын экономическа харилсаа холбоотой байһанһаа ПНР-эй социально-экономическа бүхы амжалтанууд туйлагдана. Хүгжэнги социалис общество байгуулгын ерээдүйн ехэ хараа түсэбүүдые ПОРП-ын VII съездын тезисүүд дотор тодорхойлходоо, парти ажал ябуулгаяа Соведүүдэй оронтой зүбшэлнэ гээд тэмдэглэжэ болоно. Энэнь Польшодо айхабтар ехэ удха шанартай юм гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПОРП-ын ЦК-гай секретарь, Польско-совет хани барисаанай бүлгэмэй гол правлениин түрүүлэгшэ Я. Шидляк, польско-совет экономическа харилсаае үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ бүлгэмэй бэелүүлхэ зорилгонуудта зорюулагдаһан ОПСД-гэй гол правлениин эндэ болоһон пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ.

Пленумдэ хабаадагшад үгэ хэлэхэдээ, Польшын экономико хүгжөөлгэдэ аха дүү хоёр ороной хани харилсаан айхабтар ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ мэдүүлбэ. Польско-совет харисаанай асуудал ОПСД-гэй лекционно ажал ябуулгын гол удха болохо ёһотой гэжэ пленумдэ хабаадагшад тэмдэглээ.

РИМ

Али алинайнь аша туһада

ТАСС

СССР-эй ба Италиин хоорондохи экономическа, промышленна харилсаае гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ удаан болзорой программада эндэ гар табигдаба. СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, Италиин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Румор документдэ гар табяа.

Хоёр ороной хоорондохи экономическа, промышленна ба эрдэм, техникын харилсаас саашадань хүгжөөхэ тодорхой хэмжээнүүдые бэелүүлхээр энэ программа соо хараалагдана.

БАТА ХАНИ БАРИСААН

Совет-вьетнам хөөрэлдөөнүүдые гадаадын хэблэл үргэнөөр шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр.

ХАНОЙ. ДРВ-гэй партийно-правительственна делегациин Советскэ Союзда ерэлгэ, совет-вьетнам хөөрэлдөөнүүд ДРВ-гэй хэблэлэй гол анхаралда байһаар. Вьетнамай Ажалшадай партиин ба Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын делегациин хүндэлэлдэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон СССР-эй правительствын Кремлиин Ехэ ордон соо эмхидхэһэн сайлалгын үедэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуанай хэлэһэн үгэнүүдые газетэнүүд мантан томо гаршагууд доро толилно.

ВЬЕНТЬЯН. ДРВ-гэй партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ерээд байһан тухай, совет-вьетнам хөөрэлдөөнүүд тухай материалнуудые толилходоо, Лаосой национальна нэгэдэлэй Саг зуурын правительствын Информациин министерствын орган — «Лао пресс бюлетэн» газетэ хөөрэлдөөнүүд аха дүү ёһоор һаналаа нэгэдэлгын, хани барисаанай, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрнэ гэжэ тэмдэглэнэ.

УЛААН-БААТАР. КПСС-ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев вьетнам нүхэдтөө хандан үгэ хэлэхэдээ, баатар вьетнам арадай элитэ ехэ илалтада үндэр сэгнэлтэ үгөө гээд «Үнэн» газетэ бэшэнэ.

ВАРШАВА. Л. И. Брежневэй Ле Зуантай уулзалга хоёр партиин ба ороной хоорондохи хани барисаае али бүхы талаарнь хүгжөөн бэхижүүлхэ, хоёр талын харилсаае үргэдхэхэ, уласхоорондын хэрэгүүдтэ үгэеэ ойлголсохо, тиихэдээ дэлхэйн социалис оронуудай нэгэдэл болон жагсаалые саашадань улам бэхижүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа үшөө дахин баталба гэжэ «Трибуна люду» газетэ тэмдэглэнэ.

ПРАГА. Л. И. Брежневэй Ле Зуантай хэһэн уулзалга тухай «Руде право» газетэ мэдээсэбэ. Энэ хөөрэлдөөной үедэ социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ажал ябуулгые баталан бэхижүүлхэ, империализмын, шэнэ түхэлэй колониализмын ба эдэниие түхирдаг эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдтэй тэмсэхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдээ гээд онсолон заагдана.

ЛОНДОН. Л. И. Брежнев Кремль соо үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамай туйлаһан илалтын ехэ удха шанартай байһые тэмдэглээ гэжэ «Морнинг стар» газетэ бэшэнэ. Амгалан тайбан социалис байгуулалтадаа Советскэ Союзай зүгһөө туһаламжа, дэмжэлгэ абаха байһан тухайдаа вьетнам арад найдажа шадаха гээд тэрэ баталба.

ТОКИО. Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд хани халуун, налгай зохид оршон байдалда үнгэрнэ гээд Японой газетэнүүд тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ТРИПОЛИ

Я. АРАФАДАЙ БЭШЭГ

ТАСС

Һүүлэй үедэ Ливанда империалис-сионис ехэ үгэсөө хёморооной үүдхэгдэһэнһээ уламжалан, Палестинын революцида ехэ аюул тохёолдуулагдажа байна гээд Палестиные сүлөөлхэ эмхиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафадай Ливиин Революционно Соведэй түрүүлэгшэ М. Каддафида эльгээжэ, эндэ толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Палестиные сүлөөлхэ хүдэлөөе һүноон дараха, үндэһэн эрхэнүүдээ олохо этигэл найдалыень палестинынхидһээ холодуулха, эдэниие Эхэ оронгүй болгохо гэһэн зорилготойгоор энэ үгэсөөн үүдхэгдэһэн байна гээд Я. Арафат тэмдэглэнэ. Ливан соогуурхи хёмороо зүришэлдөөнүүд сионизмда эсэргүү тэмсэлдэнь палестинынхидэй дайшалхы арга хабыень һалгааха гэһэн зорилго хархис этэгээдүүд урдаа табиһан байгаа.

Ливанда үүдхэгдэһэн үйлэ хэрэгүүдэй ара талада США-гай далдалагдажа байһаниинь һэжэглэмээр бэшэ гээд бэшэг дотор саашадаа хэлэгдэнэ. Холбоото Штадуудай Дүтын Зүүн зүгтэ бэелүүлдэг политика гутамшаг муухай хойшолонгуудтай юм. Араб оронуудтахи революционно хүдэлөөнэй эб ее таһалха, хархис хүсэнүүдые дэмжэхэ, тус районд өөһэдынгөө хамааралсалга үлөөхэ гэхэ мэтын харата хэрэгүүдые эдэнэй табималнууд бэелүүлдэг байна.

Синайн хахад арал дээрэ Египедэй ба Израилиин сэрэгүүдые һалгаан тараалгын хоёрдохи шата тухай Египедэй, Израилиин хоорондо һаяхан баталагдан абтаһан хэлсээе энэ бэшэг соогоо эрид буруушаана. Алжирта, Рабадта үнгэргэгдэһэн зүблөөнэй үеэр Араб оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй туйлаһан бүхы һайн хэрэгүүдые энэ хэлсээн буруу һүргэнэ. Гэхэ зуура, Синайн хахад аралай газар дайдын, Голанска гүбээнүүдэй, Араб бусад нютагуудай 80 процентынь Израилиин мэдэлдэ байхада, энээн тухай хэлэһэнэй хэрэгтэй аал.

ПЕКИН

Г. Шмидт Пекиндэ ерэбэ

ТАСС

ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт КНР-эй правительствын уряалаар албанай хэрэгээр октябриин 29-дэ Пекиндэ ерэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, «Жэньминь жибао» газетэ ГДР-ые доромжолон муушалһан удхатай статья толилһон байна. Немец социалис гүрэнэй — Германиин Демократическа Республикын бии байһан ушарые энээн соогоо баһамжалан бэшэнэ.

Хельсинкидэ болоһон ниитэ Европын зүблөөнэй һүүлээр «амгалан тайбан байдал оршон мандаагүй, дэлхэйн шэнэ дайнай һүжэрхэ аюул үргэдэжэ байна» гээд статья соогоо батална. НАТО-гай нэгэдэл бэхижүүлхэ тухай тэмдэглэхэдээ, агууехэ оронуудай зүгһөө тохёолдуулагдаһан аюул түбэгтэ харюу үгэхын тула Баруун Европын оронууд «нэгэдэлээ бэхижүүлхэ», «өөһэдыгөө хамгаалха хүсэеэ үргэдхэхэ» шухала гэжэ «Жэньминь жибао» газетэ бэшэнэ.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудта эсэргүү тэмсэлээ шангадхаха, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада хойшо татаха уряагаар Хитадай газетэдэ толилогдоһон статья нэбтэрэнхэй.

БЕЙРУТ

Шахардуу байдалтай байһаар

ТАСС

Ливанай ниислэл хотодо шахардуу байдалтай байһаар. Ехэ буугаар буудалдаан үргэлжэлнэ.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, һүүлэй үдэрнүүдтэ 50 гаран хүн алуулһан, 75 хүн шархатуулагдаһан байна.

Премьер-министр Р. Караме октябриин 29-дэ ороной политическэ элдэб ажал ябуулагшадтай хөөрэлдөөнүүдые хэбэ.

Түрүү үзэлтэй социалис партиин түрүүлэгшэ К. Джумбладтай, Палестиные сүлөөлхэ эмхиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафадтай ба Палестинын бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдөө. Ливанай дотоодын аюулгүйе сахиха хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаба.

Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээе нарийнаар бэелүүлхээр бэлэн байһан тухайдаа ороной түрүү үзэлтэй патриотическа хүсэнүүд нэгэнгэ бэшэ мэдүүлээ һэн гээд К. Джумблат журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө тэмдэглээ. Урда тээнь гар табигдаһан бүхы хэлсээнүүд хархис хүсэнүүдэй зүгһөө таһалдуулагдана гээд тэрэ мэдүүлбэ.

САГЫЕ АХИГША МАЛШАНАЙ ҮГЭ БАТА

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Авиационно заводой Евгений Иванович Чернышевэй хүтэлбэрилдэг хабсаралгын цехэй 28 хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэнхэй. Тэдэнэй дунда Доржи Цыренович Дондупов бии.

Д. Ц. Дондупов шэнэ юумэндэ һэргэг, коллективтээ шэнэ үүсхэл гаргадаг юм. Табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн заводой түрүү хүдэлмэришэдэй үүсхэл цех соогоо түрүүн дэмжээ һэн. Хабсаргагша Д. Ц. Дондупов социалис мүрысөөндэ ходо түрүү һуури эзэлдэг, коммунис ажалай ударник солотой.

Армида алба хэһэнэйнгээ удаа нүхэр Дондупов түрэл заводоо бусажа ерээд, хүдэлжэ байна. Залуу коммунист Д. Ц. Дондупов районой партийна конференцидэ делегат боложо хабаадаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Ц. Дондупов.

Н. ФЕДОТОВ.
Авторай фото.

Сергей Михайлович Пятницкий Саянайнгаа совхоз соо эрхим мал адуулагшадай нэгэн гэжэ суурхадаг болоһоор үнинэй юм. Тэрэ аяар хори гаран жэлэй туршада эбэртэ бодо малые шахан таргалуулха зуураа, баян дүй дүршэлтэй болонхой.

Сергей Михайлович даажа абаһан хэрэгтээ тон харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, ёһотойл түрүү зэргын хүндаа гэжэ нютагаархиниинь дэмы хэлээгүй ёһотой. Арад зоной үндэр сэгнэлтэ хадаа юунһээшье үнэтэй сэнтэй юумэн гээшэ. Тиимэһээ нүхэр Пятницкий жэлһээ жэлдэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын тулада хүсэ шадалаа гамнангүй, унаһан малгайгаа абаха забгүй хүдэлнэ.

Зунай намжаа һайхан үедэ тэрэ даажа байһан гүүртынгээ мал туужа, холын хадын бэлшээринүүд тээшэ зоридог. Тэндэ намдуушье, һэрюуншье байдаг, һоно батаганаан хомор. Тиимэһээ мал һайнаар эдеэлжэ, түргэнөөр тобир тарган болоно бшуу.

Энэ бэлшээридэ хүрэжэ ошохо замдань олон бэрхэшээлнүүд ушардаг aaб даа. Харьялаа түргэн, хүйтэн урасхалтай хадын гол, горхонууд, эгсэ үндэр дабаанууд, ан арьятан ходо дайралдадаг. Гэбэшье малаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй бэлшээридээ хүргэһэн лэ байдаг. Үнгэрэгшэ зун энэ хүшэр замые хорин нэгэдэхеэ тэрэ дабаба.

1974 ондо Сергей Михайлович Пятницкий аймагай мал адуулагшадай дунда хоёрдохи һуури эзэлжэ, эрхим амжалта туйлаа. Тиигэжэ Хүндэлэлэй грамотада, үнэтэ бэлэгтэ хүртэжэ, нютаг нугынгаа зониие баясуулаа һэн.

Мүнөө үедэ КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулагдан, манай орон дотор дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түрүү малшан оролсоо.

Мүнөө Сергей Михайлович Пятницкий даажа байһан 145 үхэрөө тобир тарганаар, бүрин бүтэнөөр үбэлжэлгэдэ оруулжа байна.

И. НАМСАРАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

на организациин хүтэлбэри доро жэжэ зомгооһоёо аша туһатайгаар хэрэглэхэ гэжэ шиидээ.

Жэжэ зомгооһон арболит ханануудта хэрэглэгдэжэ эхилээ, тиихэдэ хибэдэһэниинь котельнэнүүдтэ тулишэ боложо ошобо. Энэ дүй дүршэл гэхэ гү, али һайн һайхан үүсхэлые хүтэлбэрилэгшэд дэмжэжэ эхилээ.

...Намарай наран һулаханаар шараашье һаа, Шабар тосхоной шэнэ үйлсэнүүдэй гэрнүүдые зохидоор гэрэлтүүлнэ. Тон нягтаханаар, аятайханаар табигдаһан, баригдаһан гэрнүүдэй хажуугаар ябанабди. Бидэндэ тосхониие харуулжа ябаһан гоё һахалтай үндэр хүн резинэ най хөөрөөгөө саашань иигэжэ үргэлжэлүүлбэ:

— Эндэ гостиница болохо. Мүнөө ханануудыень бодхоожо дүүргэбэбди. Үглөөнһөө эхилжэ досоохиень хэхэбди. Долоо хоноод байхада, айлшалжа ерэхэдэтнай болохо.

Энэ нүхэрнай уриханаар энеэбхилнэ. Тэрэнэй үгэнүүдтэ түрүүшээр этигэхээр бэшэ байба. Юуб гэхэдэ, хараһаар байтар бодоһон гэрые иимэ богонихон болзор соо ашаглалгада үгэхэ гээшэмнай тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ ха юм. Шэнэ гэрэй барилга дээрэ ошобобди. Тэндэ нэгэл автокран, каска үмдэһэн хэдэн хүдэлмэришэд байба. Хананууд дээгүүр ғагнуургашан ябажа, нюдэ һаргаама

АРБОЛИТ. *ЮУН ГЭЭШЭБ?*

«Арболит» гэһэн үгые хари хэлэнэй словарь соо бэдэрхэдэ, олдожо үгэбэгүй. Зүгөөр энэ үгын удха шанарые юрэнхыгөөр иигэжэ ойлгонобди. Арбо—лата хэлэн дээрэ модолиг гэһэн удхатай. Тиигээд энэ үгын һүүлшын хуби хадаа «лить» гэһэнород үгэһөө гараа гэхэдэ, ойлгогдосогүй болошоно. Богонёор хэлэхэдэ, модоной материалые шудхаһан нэгэ хэрэгсэл гэжэл ойлгохо болонобди.

Загарайн аймагай Шулуутайн леспромхозой түрүү дүй дүршэл тухай һураг суу республика соогуурнай үргэнөөр тараа һэн.

Мүнөө үйлэдбэриин шэнэ һонин тухай богонихоноор хөөрэе.

Барилга гү, али модо хюрөөдэхэдэ, дарха хэхэдэ айхабтар ехэ зомгооһон гарадаг ха юм. Эдэ зомгооһон хибэдэһэн хоёрые абаашажа ямаршьеб хонхор жалга руу урдань хаядаг байгаа. Харин мүнөө Шулуутайн леспромхозой хүдэлмэришэд партийна организациин хүтэлбэри... сабхяараа газар зааха малтан, иигэжэ хөөрэнэ:

— Эндэ асфальт удаангүй бии болохо. Тротуарнуудые зубшаад, модод һуулгагдаха. Иимэ гэрнүүд олоор баригдаха. Мүн хоёр дабхар гэрнүүдшье эндэ жэрылдэхэ. Эдэ гэрнүүдэй таһалганууд соо ванна, туалет, электропеэшэн, уһаар болон уураар дулаасуулдаг түхеэрэлгэнүүд байха.

Шэнэ баригдажа байһан гэртэ дүтэлэн ошобобди. Бидэнтэй суг ябаһан нүхэрнай хөөрөөгөө...

ошонуудые сасаруулна. Доронь дархашуул сонхонуудые табижа, шала дэбдинэ. Тиихэдэ электрик ханануудые зубшан ябаха зуураа, зайн галай ябаха утаһануудые татана. Пеэшэшэн хааһаашьеб эндэ бии болонхой, шабар зууража, ерээдүйдэ эдеэ хоол шанаха түхеэрэлгэ бэлдэжэ эхилбэ бшуу. Ажалшье түлэг дундаа. Иимэ хоёр байратай гэрые эндэхи барилгашад хоёрхон үдэр соо хабсаргажа дүүргэнэ.

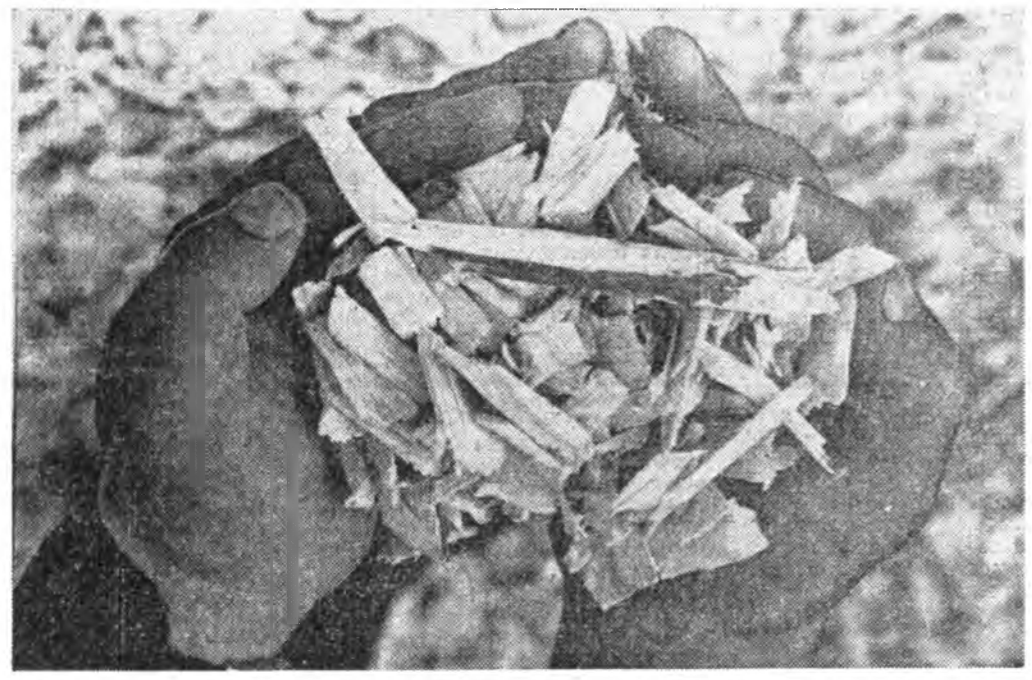
Гэрнүүдэй ханануудые бүтээхэ тухай Шулуутайн леспромхозой СМУ-гай начальник Феликс Яковлевич Лейн:

— Арболит гээшые бүтээхэдэ тиимэшье орёо бэшэ. Жэжэхэн зомгооһо, юрынхеэр хэлэхэдэ, миил зоргодоһо суглуулжа, бетонтой худхаад, элдэб хэмжүүртэй хэбнүүд соо шудханабди.

Феликс Яковлевич тухай хэдэн үгэ. Энэ нүхэрнай октябриин эхеэр Шулуутайн леспромхозой барилга-хабсаралгын управлениин начальнигаар томилогдоо юм. Иигэжэ республика соо эгээл түрүүлэн нэгэ предприятида хоёр предприяти бии болобо ха юм. Нэгэнииинь арболит ханануудые бүтээдэг завод, нүгөөдэнь эдэ материалнуудһаа гэрнүүдые баридаг СМУ.

Энэ шэнэ хэрэгтэ леспромхозой директор Юрий Дмитриевич Мокеевэй эмхидхэхы болон уралан зохёолгын бэлиг шадабари онсо илгаран гараа һэн. Арболит гээшэмнай үнэн дээрээ шэнэ материал бэшэ. Зүгөөр эдэ материалнуудаар гэр барилга манай Эхэ орон соо үргэнөөр дэлгэрээдүй байна.

Цементые вагонһоо буул-

гаха ажалые эдэнэр хүнгэдхэһэн байна. Зомгооһые дабирха... һалгааха асуудалые ... гоор тэдэнэр шиндхээ... бирхайтай зомгооһон бе... той худхахада, дабир... ехэ һаалта хэдэг ба... бшуу. Директорэй дур... лаар леспромхо... «Сельхозтехникын» нэг... һээ кормо-запарнигууды... далдажа абаад, ураа... сөөр зомгооһонһоо дабир... ень һалгаадаг байна.

Арболит гээшэмнай ... бэ? Уншагшад намайе ой... ёһотой. Модоной зомг... бетонтой худхагдажа, ба... гын һайн материал бол... Тиигээд нэгэ талаар үнэ... гынь хямдахан, нүгөө та... раа барилгада ехэ шу... материал байна бшуу. А... лит гээшэмнай хэр б... бата бэхи материал б... жэ хүн бодолгото бол... һанаха. Бүхэ, һайн м... риал. Хэды шэнээн ех... мент, материал, мүнг... магдана гээшэб! Шулу... леспромхозой энэ һайн ... хан үүсхэлые хаа хаа... дэмжэхэ хэрэгтэй гэжэ ... нагдана.

Д. САНЖИ...

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. ... луутайн леспромхозой С... гай начальник Ф. Я. ... барилгын талмай дээрэ. ... Иимэ зомгооһон бари... материал болоно. 3. ... гэрнүүд ербылдэн бодо...

В. МАТВИЕВСКИИН фо...

ТОЛИ

ЁОХОР НААДАЯА БҮ МАРТЫТ!

Ерыт наашаа ёохорто —
Ёохор наадан хуушараа.
Хуушарһые шэнэлжэ,
Шэнэ моодоор хатарая.

Иимэ уряатайгаар хорин-гушан жэлэй саанахана дуулдагша бэлэй. Теэд буряад зонхоймнай хатар наадан мүнөө үедэ мартагдажа байна.

Эхэ оронoймнай үргэн хизаарта ажаһуудаг элдэб олон үндэһэ яһатан өөр өөрынгөө ондо ондоо наадатай. Хойто Кавказда ажаһуудаг осетиин ба лезгин арадуудай хатар ямаршье гоёб даа!

Энэ ёохор наадая мартангүй хүгжөөхын тула гансашье зундаа, ниислэл хотынгоо парк соо бэшэ, харин үбэлдөө сугларжа, наадажа байхада, буряад зонхоймнай ёохор наадан мартагдахагүй һэн.

Ёохор наада хүгжөөхын тула тусхай байра гү, али клуб эмхидхэхэ хэрэгтэй. Айхабтар томо ордон хэрэгтэй гэхээ һананагүйб. Нэгэ уужам зал, фойе, буфет ба хубсаһанай таһалга түхеэрэл болохо һэн. Тэрэ гэрэйнгээ үүдэн дээрэ «Ерыт наашаа ёохорто...» гэжэ уряалһан лозунг үлгэбэл һайн.

«Буряад үнэн» газетын энэ жэлэй сентябриин 27-ной номерто толилогдоһон Б. Табхаровай «Ёохор наадан һайхан даа!» гэһэн статья ехэ һайшаамаар байна.

Статья дотор дурдагдаһан Тангасова, Тарчимаева шэнги эдэбхитэд бидэнэй дунда олохон байха. Теэд эдэ нүхэдэй урмаа хухараагүй сагта ёохор нааданай олон янзын хатарнуудые заалгажа абаа һаа, мүн дуундань һураа һаа, гоё байха бэлэй. Иигэжэ ёохор наадаяа һэргээгээгүй хада энэмнай унтаршахаар байна. Республикын Культурын министерствын «Ёохорой гэр» залуушуулдаа бэлэглэхэ тухайда бодомжолоо һаа, айхабтар туһатай бэлэй.

Нютаг бүхэнэй аялга дуун зэдэлжэ, одоо гоёор дуулдаха бшуу. Оһойн голой аалин намдуу хатар, Худайн голой түргэн түжэр «Арбаахай», Түнхэнэй «Ёохой» гэхэ мэтын ондо ондоо хатарнууд, дуунууд гүйсэдхэгдэжэ, һонирхолтой байха бэлэй.

Хорёод-гушаад жэлэй саанахана Эрхүүгэй буряад студентнэр суббото бүри университедэй, багшанарай, хүдөө ажахын, эмшэлэгшэдэй институдаар «национальна үдэшэ» гэжэ хэхэдээ, ёохор наадаяа хатардаг һэн.

Ёохор наада дэлгэрүүлхэ талаар горитой юумэ хэхэ хэрэгтэй гэжэ Улаан-Үдын локомотивна депогой машинист Б. Табхаров тон зүб асуудал табина!

Сэлэнгынгээ оёорһоо
Сэгээн шулуу бэдэрэе.
Сэбэр сээжын оёорһоо
Зугаа наада бэдэрэе.

Бэдэрхээр лэ байна!

С. СКОЛЬЖИКОВА,
хизаар ороноо шэнжэлгын М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ музейн эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ.

ШОГ

САХЮУР БУУГАЙ АШААР...

Аяма халуун үдэр Дэлгэр ветеринар Мойһотын фермэдэ хүрэжэ ерэбэ. Наранда нилээдгүй шаруулһан малагар тархияа хүлэрһэн гараараа эльбэхэ юм.

— Үгы эдэмнай мүнөө болотор шахалганай хашарагуудые хаагаад байха ямар зон гээшэб? — гэжэ хамар дороо гүбэнэһөөр хорёодо дүтэлбэ.

Эрээн томо хашарагай нюрган дээрэ улаан шарха харажархиһан ветеринар шүдөө зуужа, Ошор үбгэнние хараажа эхилбэ:

— Энэ, энэ иихэдээ юун болоо гээшэб? Энэ та үмсын мал баряад байна гүт, али колхозой гү? Юун гэһэн зон гээшэбта?

Ошор үбгэн шарлашаһан саарһан соо мохоорхо орёохо зуураа: «Баабгайн ажал гээшэл даа!» — гэжэ гүбэрөөд, үргэн шарга дээрэ һуушана.

— Юу? Баһа баабгайда зуулгаа гүт? — гэжэ ветеринар олон табые тоолон, Ошор үбгэнние тойрожо ябаад харана.

— Би баабгайда барюулаа бэшэб, намайе хараһанайш туһагүй...

— Үшөө харыт? Хүнэй урдаһаа дуугарха һанаатай, — гээд, пампагар сүүмхэеэ нээжэ ороно ха. Хурганай шэнээн бүдүүгээр мохоорхо орёожо, малда табиһан унайдал үдхэн утаа бааюулжа һууһан Ошор үбгэн хүндөөр һанаа алдаад, хөөрэжэ эхилнэ:

— Энэ үсэгэлдэрэй аша хүбүүмни халуураад, хүбүүмни һамгантаяа Баян-Гол ябашоо. Би хүгшэрһэн үбгэн гансаараа үлэжэ, энэ малнуудаа адуулаа болоно гээшэб.

— Хайшан гээд бажуулгаабта? — гэжэ хашарагай хажууда уухилан һууһан Дэлгэр асууна ха.

— Сайгаа уухаяа мартаад, гэртээ ерэһэмни, малнуудни хойноһоом харайлдажа ерээ ха юм. Тооложо үзэхэдэмни ганса хашараг дутаба.

— Тиигээд амархан һуужа байгаа гүт? Али гансаараа ошохоёо айгаа гүт?

— Айха гэжэ намда юун байхаб даа, мүнөө иигээд ошохо гэжэ байтарни, орожо ерэбэ бэшэ гүш? — гээд, Ошор үбгэн борхигор хургануудаараа нюураа эльбээд абана ха.

Малай эмшэн өөрынгөө ажал дүүргэбэ хэбэртэй. Ошор үбгэнэй хажууда ерэжэ һууба.

— Юрэдөө, юун гэжэ газаа һуухамнайб, — гэртэ орожо, халуун сай ууя, — гээд, Ошор үбгэн гэр тээшээ һалирба.

Илааһа баянтай гэр соо халуун гээшэнь. Дэлгэр нэгэ аяга хүйтэн уһа гудамхин:

— Зай, үбгөөдэй, сай шанажа, шалижа һууһанай туһагүй, бушуу ошожо харая. Магад амидыш нэгэ тээ хэбтээ аалам,—гээдхинэ.

— Өөрөөл мэдэ! Амиды гэжэ юун байхаб даа. Баабгайн гарта ороһон хойноо. Ошожо хараял даа, гэнэ боложо тайгын эзэнтэй уулзана гүбди, — гээд, ханада үлгөөтэй байһан хуушан сахюуртаяа абана.

— Һээ! Энэ сахюуртаар баабгайе унагаахам гэнэ гүт? Тэрэ минии таба һүрэдэгые одоо хараагүй байнат. Оо! Иимэ буу! — гэжэ эрхы хургана харуулха хоорондоо «Казбек» гаргажа татана.

— Тэрээхэн буугаараа юумэ унагааһан хүн гээшэ гүш?

— Һээ! Үбгөөдэй бишни шолмохон ангуушан байхаб, — гэжэ газаа хоюулан гаража ябахадаа, бэеэ магтаад абана.

Моринойнгоо хажууда ошожо, шэнэхэн буугаа абаха зуураа: «Нэгэтэ агнажа ябатарни, жалгын оёорһоо дүрбэн гүрөөһэн жэгдэ харайлдан гаража ерээ. Нэгэ шангаханаар эшхэрһэмни тэдэмни зуг татан, зэргэлээд байшоо. Зэргэлжэ байһан гүрөөһэдэй сээжыень барижа ерээд, буугайнгаа шабхые дарахатайм сасуу бүлтэ унашоо. Иимэл даа! Танай муу сахюурта бэшэ ха юм» — гэнэ.

— Агнажа ябахадаш ямаршье ушар тохёолдодог.

Жалгын үдхэн ногоо арай шамай махажа гарахадань, урдань бар тайга түглыбэ. Тэдэ хоёр саашалбад.

Удаахан саг соо ябажа ябатараа, гэнтэ үбгэн зуг татан байба ха.

«Халаг даа, нэгэ ... сэбэр спирт асаржа, ... дэбтээхэ юм аад» гэж... най ветеринар хал... ябатараа, Ошор үбгэни... раад, баһал байшаба. ... нюдэеэ бүри ониилгоо... хадань, орой дүтэхэн... гар томо баабгай һэеы... жууда һуужа һууба ...

Ошор үбгэн аалиха... хюуртаяа абажа, ... гэжэ байтарнь. Дэлг... мээхэн үбгэнэй хамсын... таба.

Дэлгэр буугаа түрг... таа абажа, замагынь ... байтар татаадхиба.

Абяа абаһан баабга... гойгоо үргэжэ, тэдэн... тээшэ харахатайнь ... Дэлгэр буугайнгаа ... даражархёо һэн. «Пяс»... абяанһаа бэшэ юумэн ... дабагүй. Харин энэ һа... да тэдэнэй зүгһөө һэб... жэ, хүнэй үнэр абаһан ... баабгай маяа хойто хү... рээ бодожо, хэрхирһэ... тэлбэ.

— Ай халаг! Һомо... мартааб! Юундэ байнат,... дыт, — гээд нэрэ һү... хармаанаа һуулижа эх...

Шарахан гильзэтэй ... нуудай хойно хойноһоо ... зарта унажа байха... Ошор үбгэн мэгдүү т... нөөр баабгайн ама бари... дажархёо бэлэй.

Дэлгэр хашхараад, ... гараараа толгойгоо тэб... һуушаба. Уданшьегүй ... буугай дуун гаража, ... ехээр айһан ветери... һэгээ орожо хараха... тайгын эзэн газарта ... шанхай хэбтэбэ.

— Золиг! Шинии ал... алдуугаар баабгайн һа... орон алдабабди, — гэд... хюуртынгаа хасараар ... ха зуураа:

— Бодыш! Тэрэ таба ... рэдэгшни шабар соо ... нэл, абыш, — гэжэ ... зандарба.

— Ошор таабай, эн... хюуртамнай таба һүрэд... — гэжэ тэнэг шарай ха... лан Дэлгэр асууба.

— Ээ! Энэшни үшөө ... ороодүй байна ха юм. Б... наһаараа агнажа ябаһа... хюуртамни яахадаа ... таба һүрэдэг болоо юм...

— Үгы, хойно хойно... буудаа бэшэ гүт? — ... шабар соо хэбтэһэн ... абахадаа, һалганаһан ... лойгоор Дэлгэр асууба...

— Шинии, хөөрхы... шэрһэн гараараа һомо... жэ ядаһаар байтаршни, ... хоёрдохиёо һомолоо... дааб. Ойлгоо гүш? — ... һомошо хутагаа гар... баабгайгаа үбшэхэеэ яба... бэлэй.

Б. ЦЫБИ...

Алексей БАДАЕВ

„ҺУР ХАРБААНАЙ ДУУНУУД“ ГЭҺЭН ЦИКЛҺЭЭ

ГОДЛИНУУДАЙ ДУУН

Нарин сэхэнүүдбди бидэ, годлинууд,
Нарай хуһадай ханинар бэлэйбди.
Уймар үхибүүдтэ тинимэһээ адлинууд
Уйдахые мэдэдэггүй хүхюу гэлэйбди.

Сэбэр сэхэнүүдбди бидэ, годлинууд,
Сэсэн дархан — эсэгэмнай хаанаб?
Гарайнь дулаае мартаагүй шабинууд
Гажаран ябана гээд мэдэхээ яанаб?

Дууша сэхэнүүдбди, бидэ, годлинууд,
Дүүлин ниидэнэбди, ниидэн дууланабди.
Һаруулхан талмайн сэсэгүүдтэ адлинууд
Арюухан шубуудаа дуундаа магтанабди.

Даруу номгоншье һаа, бидэ, годлинууд,
Дайшалхы уряагаар зэргэдэ зэһэхэбди.
Хэрэгтэй сагтань зүгыдэ адлинууд
Хоротой шангаар хадхаха, мэрэхэбди.

Нэтэрүү зантайбди бидэ, годлинууд
Нэгэтэ зүрхэлбэл — юушье дабахабди.
Хүбшын эршээр һомологдоһон ханинууд
Хүсэһэндөө ябашье хүрэжэ шадахабди.

Үгөөртнай байхабди бидэ, годлинууд,
Үлүү хэдэрлэбэл, алас руу зугадахабди.
Арадтаа тангариглаһан сэрэгшэдтэ адлинууд
Абтаһан захиралтаар сагаалса тудахабди!

ХҮБҮҮДЭЙ ДУУН

Хирмэсээ саһатай хүбшэ тайгада
Хэрмэнэй нюдые онохо гээшэ,
Унагдаагүй морине гүйдэл дундань
Ургалха гээшэ хямда бэшэ даа.

Харин мүнөөдэрэй
Хамтын мүрысөөндэ
Голыень барижа
Годли табихадаа,
Зорнгтой хүбүүдые
Зоримгой илахань
Хэзээ хэзээнэйхинһээ
Хэсүү байбал даа.

Гадаһан эшэнүүдые нэгэ нэгээрнь
Гараараа шахуу бодхоохо гээшэ,
Талын шуурган соо хонич һүрэгтэеэ
Төөрихэ гээшэ хямда бэшэ даа.

Харин мүнөөдэрэй
Хамтын мүрысөөндэ
Дүхэригтэ гаража,
Дүрэ буляалдахадаа
Зорнгтой хүбүүдые
Зоримгой илахань
Хэзээ хэзээнэйхинһээ
Хэсүү байбал даа.

Богонихон наһандаа зарим ушарта
Бодото дурантай ушарха гээшэ,
Хайхарамжагүй басагадта һайн талаһаань
Харагдаха гээшэ хямда бэшэ даа.

Харин мүнөөдэрэй
Ханхинама ёохорто
Хаба шадалаараа
Хатарха, дуулахада
Зоригтой хүбүүдые
Зоримгой илахань
Хэзээ хэзээнэйхинһэ
Хэсүү байхал даа!

Эсэхэ сусахы мэдэнгүй
Эндэ тэндэ моисолзодог,
Эльгэн нимгэн гэнгүй
Энеэжэл ябадагнай хэн бэ?

Жэл бүри шахуу боти
Жэгтэй түргөөр бэшэдэг,
Жэнхэни Буряадтаа тоти
Жэмбүүр дуутамнай хэн бэ?

Алиш хармаанһаан шэнэ
Алтан гуурһа яларуулдаг,
Асуудал бүхэнөөр мэнэ
Арсалдаа хэдэгнай хэн бэ?

Зэдэ, Хэжэнгээр хододоо
Зэбэ шэнги зэдэлдэг,
Ага, Москваш хотодоо
Анда нүхэрнай гэгдэдэг.

Задарюун алхамаа алдаагүй,
Залуу маягаа табяагүй—
Манай зохёолшо Африкан
Маһалзан һууна гү?

Мүн ха!

Зурагынь Н. ЛИСОГОРСКИИН. («Литературная газетэһээ» абтаба).

БУГА

(ОНТОХОН)

Зунай халуун нэгэ үдэр халюун шара буга хадын хажуу ташалангаар доошоо бууба. Хадын бооридо горхон шааян урдахань дуулдана. Ундаа хүрэжэ ябаһан буга шааһан горхон тээшэ шамдан ошобо.

Эрьеэрэнь шугы бургааһа ургаһан сорхондо буужа ерээд, хүйтэн сэбэр уһа ууба. Садатараа ууга͡ад торхоо өөдэнь үргэжэ, иишэ тиишээ хараашалан байтараа, доошоо тонгойн уһанда өөрыгөө хараба.

— Юун гэһэн гоё һайхан иимэг гээшэб, — гэжэ тархиингаа эбэр ехэтэ һайшаана, — энэ эбэрни намайгаа сэнгүй сэбэр һайхан болгоно. Тиигэжэ байтараа гэнтэ хүлнүүдээ харажархиба.

— Яагаа үзэмжэгүй муухай нарин хүлнүүд гээшэб. Хаанаһаа иимэ лэ муу хүлнүүд намда ургаа гээшэб, — гэһээр хажуу тээшээ харахадаа, тээ таана модон соо ябаһан нэгэ ангуушание обёоржорхибо.

Буга даб гэн айн гүн хүдэр гүйжэрхибэ. Буугай абяан дуулдажа, һомон хажуудахи модондонь буушана. Буга улам эршэтэйгээр саашаа гүйнэ. Гэбэшье арьягар һайхан эбэрынь эндэ тэндэ модондо торосолдон паалта хэнэ.

— Тугаар һая юу хэлээ гээшэбиб. Муухай гүүлэһэн хүлнүүдни мүнөө намайгаа абарха гэжэ шадалаараа оролдожо байнал. Харин һайхан гүүлэһэн эбэрни дайсанай гарта оруулхаяа байнал, — гэжэ бугын гүйжэ ябатар ангуушанай буу үшөө дахин наяршоо бэлэй.

Д-Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ҮХЭР ТУХАЙ БА ТЭРЭНЭЙ АШАГ ШЭМЭ ТУХАЙ УРДАНАЙ ТААБАРИНУУДҺАА

Урдаһаань угтажа ойротохоодо
Уур сухалаа хүрэһэн шэнги
Хоёр бээлэйгээ баряад.
Хоёр жадаяа далайдаг.
Хойноһоонь дахажа хүсэхэдэ
Хорогүй номгон түхэлтэй
Хулһан ташуураар далладаг
(Үхэр)

Үдэртөө суглуулдаг
Һүниндөө буйлуулдаг.
(Хибэдэһээ хибэхэ).

Даргай баянай булхарынь
Далан табан таһагтай,
Далан табан таһагтань
Дайдын хэшэг булаатай
(Һархинсаг).

Оёдолгүй зүйдэл.
(Алаг, эрээнинь).

Хойноһоо дүрбэн хүн ерэбэ.
Хоёрынь дахатай.
Хоёрынь дахагүй.
(Шэхэн, эбэр).

Ши бодо, би һуухам.
(Хүлнүүдынь).

Эндэш пас, тэндэш пас.
Умарин пас.
(Шабааһан).

Тураг шубуунай дали шэнги,
Туруута мориной эмээл шэнги.
Гунан адуунай һоёо шэнги

Гуйранша зоной майхан шэнги
(Нюрганай яһан).

Дүрбэн галуун дүүеэд ерэбэ.
Дүрэтэ мэргэн тодоод абаба
(Үнеэ һааха)

Дээрээ дэн шара,
Дундаа дун сагаан,
Дороо духа хара.
(Һүнэй үрмэ хүшөөхэ).

Газар тэнгэри хоёр нир-нир гэбэ,
Ганса модон ёдор-ёдор гэбэ.
(Айраг бүлэхэ).

Эжынгээ үбэрһөө бууһаар
Эзэнэй гараар захирагдан,
Соодой ёодой хоёрто
Соолгын нүхөөр шахагдаад,
Сорхирсо бархиржа байтараа
Гал заяашын шиндхэбэрээр
Газар дайдаһаа сүлэгдөөд,
Модон хүүргэ дээгүүр
Мүлхижэ гаралайб,
Модон хүүргэһээ буугаад
Түмэр түрмэдэ һуулайб.
Түмэр түрмэһөө гараад,
Түмэн хүнөөр барилдабаб.
(Үнеэ һааха, айраг бүлэхэ, архи нэрэхэ).

Б-М. ДЫШИНОВЭЙ суглуулбариһаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Эхэ орондоо элбэг таряа» — мэдээн. «Бригадын шадабари» гэһэн С. Кочановай репортаж. «Табан жэлэй даабари дүүргэгдэбэ» — П. Григорьевой корреспонденци. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. «Совет-Вьетнам деклараци».

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажахыгаа нарин нягтаар хүтэлбэрилхэ» — А. Климовэй статья. Совет ороной шэнэ һонин. «Хүлеэгдэһэн уулзалга» гэжэ А. Задорожнын статья. В. Николаев — «Оньһон техникэдэ түшэглэн».

Гурбадахи хуудаһанда. «Совет-Вьетнам деклараци» (Түгэсхэлынь). Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. А. Субботиной бэшэһэн «Нэгэ бэшэгэй тайлбари». М. Баранов — «Фенологой хөөрөөнһөө». Врачай зүбшэл. М. Шихановай шүлэгүүд. АПН-эй материал. Фото-мэдээсэлнүүд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр үүлэтэйшэг байха. Байгал шадарай аймагуудта бага сага саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 3—7 метр, тиихэдэ үдэһөө хойшо һалхин шангадажа, секундын 10—15 метр хүсэтэйгөөр үлеэхэ. Үдэртөө 2—7 градус дулаан байха.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Хүгжэмтэ календарь» (үнгэтэ). 10.45 — «Һайн шанартай эд бараа ехээр гаргаха». 11.15 — «Следствие ведут знатоки» телевизионно зүжэгэй хуудаһануудаар. 12.50 — 13.00 — Забһарлалга. 13.00 — «АБВГДейка» (үнгэтэ). 13.30 — «Хани барисаан» — телевизионно журнал. 14.00 — Мультфильмнүүдэй программа. 14.30 — «Элүүр энхэ байлга» — программын почто (үнгэтэ). 15.00 — «Ан амитадай ажабайдал» (үнгэтэ). 16.00 — «Юһэдэхи студи». Политическэ шэнжэлэгшэ Валент... Зорин дамжуулга хүтэл... рилхэ. 17.00 — Киногой һо... нин. 18.30 — «Время». 19.0... — 19.10 — Забһарлал... 19.10 — «Зун үбэлһөө эхи... дэг». — Телевизионно док... ментальна фильм. 19.25 — «Следствие ведут знато... — телевизионно зүжэг. 21.0... — Шэнэ һонин. 21.15. — «Хүгжэмтэ абонемент». Ор... дой романс. 21.55 — «Ур... зураашад тухай хөөрөө»... СССР-эй арадай уран зү... ша Борис Ефремов. 22.30 ... 22.30 — Забһарлалга. 22.... — Киногой һонин. 24.00 — «Время».

Редакторай орлог...
М. Н. НИМАЕВ.

«Буряад үнэн» 1975 оной ноябрийн 1. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-00707. Заказ № 0...